БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 147 (894)

24 ИЮЛЬ ЧОРШАНБА 1957 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

СОЦИАЛИСТИК ЭКОНОМИКАМИЗ ТОБОРА РИВОЖЛАНМОҚДА

Совет кишилари билан бир қаторда областимиз меҳнаткашлари ҳам СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий Статистика бошқармасининг СССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1957 йилги давлат планининг биринчи ярим йилдаги бажарилиш якунлари тўғрисидаги Ахборотини зўр қониқиш ва Ватанга чексиз ифтихор туйғулари билан кутиб олдилар.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати КПСС XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Саноат, қишлоқ хўжалиги юксалмоқда, халқ фаровонлиги ошмоқда.

Социалистик экономикамизнинг етакчи тармоғи, халқ фаровонлигининг асоси бўлган саноатимиз янада катта муваффақиятларга эришди. Саноат ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг биринчи ярим йиллик плани 104 процент бажарилди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ўтган йилнинг биринчи ярмига нисбатан 10 процент кўпайди. Шу жумладан, биринчи кварталда 9 процент, иккинчи кварталда 11 процент ошди. Социалистик экономикамиз асосларининг асоси — оғир саноат 11 процент, истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш эса 8 процент кўпайди. Барча иттифоқчи республикаларда биринчи ярим йил плани ошириб бажарилди.

Қора металлургия, нефть, тўқимачилик каби саноат тармоқларининг ходимлари тобора кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар, меҳнат унумдорлигини оширмоқдалар, маҳсулотнинг сифатини яхшилашга, таннархини камайтиришга жиддий эътибор бермоқдалар. Шу йилнинг ярим йилида саноатда меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6 процент, қурилишда эса 9 процент кўпайди. Техника прогресси учун кураш, новаторлик ҳаракати мисли кўрилмаган даражада кенгайди. Ўтган ярим йил мобайнида бир миллиондан ортиқ муҳим рационализаторлик таклифи олинди. Бу таклифлар ишлаб чиқариш техникасини такомиллаштиришга катта ёрдам берди.

Қишлоқ хўжалик соҳасида ҳам ўтган ярим йил мобайнида катта ютуқларга эришилди. Колхозлар, совхозлар, машина-трактор станциялари партия ва ҳукуматнинг қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш тўғрисидаги тадбирларини амалга ошириб келаётганликлари туфайли 1957 йилнинг биринчи ярмида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши кўп даражада ривожлантирилди. Умуман, СССР колхозлари ва совхозлари баҳори экинлар экиш планини 105 процент бажардилар. Дон экинлари экилган майдон ўтган йилдагига нисбатан бир ярим миллион гектар кўпайди. Ҳозир мамлакатнинг турли ғаллакор районларидан ғалла тайёрлаш планининг бажарилганлиги тўғрисида хушхабарлар келмоқда.

Коммунистик партия совет халқи олдига аҳоли жон бошига ёғ, гўшт, сут етиштиришда яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш ва ўзиб кетиш вазифасини қўйди. Чорвачилик соҳасида эришаётган ютуқларимиз бу вазифанинг тамомила реал эканлигини кўрсатади. 1957 йилнинг биринчи июлида колхозларда ва совхозларда жамоат чорва молларининг сони, шу жумладан қорамоллар 39,3 миллион, чўчқалар 31 миллион, қўй ва эчкилар 111 миллион бош кўпайди. Шу қаторда колхозчилар, ишчилар ва хизматчиларнинг хусусий хўжалигида бўлган молларнинг сони ҳам анча кўпайди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати капитал ва уй-жой қурилишини кенгайтиришга ҳам катта аҳамият бериб келмоқдалар. Капитал ва уй-жой қурилишига йилдан-йилга кўплаб маблағ ажратилмоқда. Марказий статистика бошқармасининг ахборотида айтилишича, йилнинг биринчи ярмида давлат плани бўйича сарф қилинган капитал маблағ ҳажми 79 миллиард сўмни ташкил қилади. Бу эса ўтган йилнинг биринчи ярмида сарфланган капитал маблағларга қараганда 12 процент ошиқдир. Давлат уй-жой қурилишига сарфланаётган маблағ 49 процент, мактаблар, касалхоналар ва болалар муассасалари қуришга капитал маблағ сарфлаш 20 процент кўпайди.

Совет Иттифоқи ишчилари ва хизматчиларининг ўртача иш ҳақи 1956 йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 5 процент кўпайди. 1956 йил 1 октябридан бошлаб пенсиялар анча оширилди. Ҳозирги вақтда 17 миллиондан кўпроқ киши давлат пенсиялари олмоқда. Шунингдек, меҳнаткашлар давлатдан турли нафақалар олиб турадилар. Меҳнаткашларга текин медицина ёрдами, санаторий ва дам олиш уйларига текин ва имтиёзли нархлар билан путёвкалар берилади. Улар пул тўламай ўқиш ва малакани ошириш имтиёзларидан тўла фойдаланадилар. Бутун ярим йил мобайнида мазкур тўловлар ва имтиёзлар тарқасида аҳоли ҳаммаси бўлиб 97,5 миллиард сўмлик ёки 1956 йилнинг биринчи ярим йилидагига қараганда 20 процент кўп манфаат кўрди. Шунингдек ишчилар, хизматчилар ва колхозчиларнинг пул даромади ҳам анча кўпайди.

Ахборотда келтирилган рақамлар Совет давлатининг иқтисодий қудрати янада ўсганлигини ва совет кишиларининг моддий ва маданий ҳаёти тобора яхшиланаётганлигини ёрқин ифодалайди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг халқнинг моддий фаровонлиги тўғрисида қилаётган доимий ғамхўрлигидан мамнун бўлган областимиз меҳнаткашлари шу кунларда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллик байрамини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун зўр ғайрат ва ижодий ташаббус кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Улар 1957 йил биринчи ярим йиллик давлат планларининг ошириб бажарилишига эришдилар ва йиллик планни муддатидан олдин адо этиш учун фидокорона курашмоқдалар.

Ҳозирги вазифа — айрим корхоналарда рўй бераётган камчиликларни тугатиш, ишлаб чиқаришдаги мавжуд техника ва резервлардан тўла фойдаланиш, бутун воситалар билан 1957 йил давлат планини тўла ва ошириб бажаришга эришишдан иборатдир.

Областимиз меҳнаткашлари социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтариб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб оладилар.

ТОЖИКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИНИНГ ЎЗАРО ТЕКШИРИШ БРИГАДАСИ ЎЗБЕКИСТОНГА КЕЛДИ

Қардош Тожикистон қишлоқ хўжалик ходимларининг ўзаро текшириш бригадаси Ўзбекистонга келди. Бригадага Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси М. Раҳматов бошчилик қилмоқда. 32 кишидан иборат бу бригада составида Тожикистон партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг ходимлари, МТС ва колхоз вакиллари бор.

23 июлда Тошкент аэропортида қардош республикадан келган меҳмонларни Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. А. Муҳитдинов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси С. К. Камолов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарлари М. А. Абдураззоқов ва З. Р. Раҳимбобоева, Тошкент область партия комитетининг секретари С. Н. Нуриддинов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари М. М. Мусахонов ва Ё. С. Насриддинова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ж. И. Илҳомова, республика Қишлоқ хўжалик министри М. В. Муҳаммаджонов, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси М. Т. Турсунов, Министрликларнинг ходимлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, жамоатчилик ва матбуот вакиллари кутиб олдилар. Меҳмонларга гулдасталар тақдим этилди.

Ўзаро текшириш бригадаси аъзоларининг группалари республиканинг колхоз ва совхозларига жўнаб кетди.

Тошкент областида ўзаро текшириш ишларини Тожикистон ССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари А. Троицкий, Шаҳринов район ижроия комитетининг раиси Наимов, Тожикистон деҳқончилик илмий-текшириш институтининг ходими Ш. Бурнашев, Регар районидаги Киров номли колхоз раиси А. Мирзаев, Сталинобод районидаги Кўктош МТСининг бош агрономи А. Никушоев ва бошқалар олиб бормоқдалар.

Меҳмонларнинг бошқа группалари Фарғона водиси, Сурхондарё ва Қашқадарё областлари пахтакорларининг ишлари билан танишадилар.

Ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари ўзларининг мусобақадош ўзбекистонлик ўртоқлари билан ғўза парваришининг ёзги даврида тўплаган иш тажрибаларини ўртоқлашадилар. (ЎзТАГ).

СССР Олий Совети Президиумида

СССР Олий Совети Президиуми Мордовшчиков кемасозлик заводининг эллик йиллиги муносабати билан завод ходимларидан бир группасини орден ва медаллар билан мукофотлади. Ҳаммаси бўлиб 83 киши мукофотланди.

Ленин ордени билан 8 киши, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан 15 киши, «Ҳурмат Белгиси» ордени билан 20 киши, «Шавкатли меҳнат учун» медали билан 20 киши ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлик учун» медали билан 20 киши мукофотланди.

ТЕЛЕГРАММА ЛЕНИНГРАДДАН, 21. VII. 57 ЙИЛ.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи Секретари

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВГА

Саёҳатимиз тўғрисида энг яхши таассуротлар билан Совет Иттифоқидан жўнаб кета туриб, Сизга меҳмондўстлик ва ўртоқларча кутиб олганлигингиз учун яна бир марта ташаккур билдиришга ижозат бергайсиз, Сизга шахсан яхши сиҳат-саломатлик ва улуғ мамлакатингизда КПСС раҳбарлиги остида муваффақиятли иш ҳамда социализм ва коммунизм қурилишида янги муваффақиятлар ва прогресс тилаймиз.

З. КАРДЕЛЬ.

Афғонистон подшосининг Озарбайжон пойтахтида бўлиши

БОКУ, 22 июль. (ТАСС). 21 июлда Совет Озарбайжонининг пойтахти Боку дўстона Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳни зўр самимият билан кутиб олди.

Эрталаб Афғонистон подшоси Ҳазрат Олийлари Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумининг раиси М. А. Иброҳимов ҳузурида бўлди. Сўнгра Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ ва унинг ҳамроҳлари шаҳар билан танишдилар. Улар Янги Боку нефть маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган заводга, Сталин районидаги нефть корхоналарига бордилар.

Туш вақтида денгизда саёҳат қилиб юрилди. Пристанда Афғонистон подшосини қизил байроқли Каспий флотилиясининг қўмондони контр-адмирал А. В. Кузьмин кутиб олди. Шаҳар бўйича ва денгизда саёҳат вақтида Афғонистон подшосига ва бошқа афғон давлат арбобларига СССР Олий Совети Президиуми Раисининг Ўринбосари М. П. Тарасов, СССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари А. Н. Косигин, Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумининг раиси М. А. Иброҳимов, республика Министрлар Советининг раиси С. Г. Рағимов ва бошқа расмий кишилар ҳамроҳ бўлдилар.

Денгиз саёҳатидан кейин Озарбайжон ССР Олий Совети Президиумининг раиси М. А. Иброҳимов, Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ Ҳазрат Олийлари шарафига зиёфат берди. М. А. Иброҳимов ва Афғонистон подшоси нутқ сўзладилар.

Кечқурун Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ ва унинг ҳамроҳлари Озарбайжон музика, ашула ва рақс концертида ҳозир бўлдилар.

22 июлда Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ Ҳазрат Олийлари ва бошқа афғон давлат арбоблари Бокудан Қримга жўнаб кетдилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Мирзачўлни ўзлаштириш масалаларига доир сессияси

ЯНГИЕР, 2 июль. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Мирзачўл ерларини суғориш ва ўзлаштириш масалаларига бағишланган илмий-ишлаб чиқариш сессияси ўз ишини бошлади. Сессияда республиканинг атоқли олимларидан, илмий-текшириш ва проектлаш институтлари ходимларидан, Мирзачўлни ўзлаштирувчилардан, партия, совет ва саноат ташкилотларининг раҳбар ходимларидан 120 дан ортиқ киши қатнашмоқда. Сессияга Қозоғистон олимларининг делегацияси ҳам келди.

Сессия бошланиши олдидан унинг қатнашчилари Мирзачўл бўйлаб ишлаб чиқариш экскурсиясига бордилар. Улар Шўрўзак коллекторини, Мирзачўл районидаги ирригация иншоотларини кўрдилар, Ўрта Осиё илмий-текшириш ирригация институтининг тажриба станциясида бўлдилар. Олимлар «Дўстлик» совхозининг далаларидаги планлаштириш ишлари билан танишдилар.

Куннинг иккинчи ярмида сессия қатнашчилари Янгиерга келдилар. Ўзбекистон қўриқ ерларини ўзлаштирувчиларнинг ёш шаҳаридаги меҳнаткашлар меҳмонларни самимий кутиб олдилар. Олимлар саноат қурилиши, уй-жой ва маданий-маиший қурилиш майдончаларида бўлдилар.

Кечқурун соат 8 да неча юзлаб кишилар қурувчиларнинг ёзги клубига келдилар. Сессияни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти Х. М. Абдуллаев кириш сўзи билан очди. У, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети томонидан Мирзачўлни ўзлаштириш юзасидан ишлаб чиқилган тадбирлар қишлоқ хўжалигини ва жумладан пахтачиликни бутун чоралар билан ривожлантириш тўғрисида КПСС XX съезди қарорларини амалга ошириш йўлидаги муҳим қадам эканлигини уқтириб ўтди. Мирзачўлнинг қўриқ ва бўз ерларини ўзлаштиришда ирригация-мелиорация ва уй-жой қурилиши, янги совхоз ва колхозлар вужудга келтириш ишларининг ҳалигача кўрилмаган суръатлари қабул қилинди. Буларнинг ҳаммаси Ўзбекистон олимлари олдига катта вазифалар қўяди. Олимлар янги ерларни ўзлаштирувчиларга ҳар тарафлама ёрдам беришлари лозим. Сессиянинг вазифаси Мирзачўл ерларида совет пахтачилигининг янги жуда катта районини вужудга келтиришдек катта давлат ишида фан ва практиканинг ҳамкорлигини мустаҳкамлашдан иборатдир.

Биринчи мажлисда «Главголодностепстрой» бошлиғининг ўринбосари И. Я. Каминский «Мирзачўлни суғориш масалалари» тўғрисида доклад қилди.

Сессия бир неча кун давом этади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий комитетида

Жарқоқ-Бухоро-Самарқанд-Тошкент газ қувури қуриш тўғрисида

ССР Иттифоқи Министрлар Совети Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва СССР Госпланининг 1958-1960 йилларда Жарқоқ-Бухоро-Самарқанд-Тошкент магистраль газ қувурини қуриш тўғрисидаги таклифини қабул қилди.

Республика шаҳарларини газификация қилишга катта халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган иш деб қараб Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети СССР Министрлар Советининг мазкур қарорини бажаришни таъминлаш ҳамда республика шаҳарлари ва саноат корхоналарини газ қабул қилишга тайёрлаш мақсадида қарор қабул қилдилар.

Бу қарорда Бухоро, Самарқанд ва Тошкент область партия комитетлари ҳамда шаҳар ва районлари газификация қилиниши керак бўлган область ижроия комитетлари, шаҳар партия комитетлари ва шаҳар ижроия комитетлари, район партия комитетлари ва район ижроия комитетлари, Тошкент ва Самарқанд Халқ хўжалиги кенгашлари, республика министрлихлари, идоралари ва корхоналари зиммасига Жарқоқ-Бухоро-Самарқанд-Тошкент газ қувури қурилишида, республика шаҳар ва районларини газификация қилишда актив иштирок этиш, бу соҳадаги вазифаларни бажаришда қурилиш ташкилотларига ва «Средазнефтеразведка» трестига ҳар томонлама ёрдам кўрсатиш вазифаси юкланади.

СССР Главгази томонидан газ қувурининг қуйидаги муддатларда: Жарқоқ-Бухоро участкасини 1958 йилда, Бухоро-Самарқанд участкасини 1959 йилда ва Самарқанд-Тошкент участкасини 1960 йилда қурилиши маълумотга олинди.

Когон группа газ конларини саноат мақсадларида фойдаланишга тайёрлаш ҳамда улардан кейинчалик фойдаланиш СССР Главгази томонидан бажарилиши мақсадга мувофиқ деб топилди.

Шаҳар газ қувурларини, ички газ қувурларини бошқариш станцияларини ҳамда коммунал ва саноат корхоналарини газ билан таъминлаш юзасидан бутун комплекс ишларни бажариш Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига топширилди.

Фойдаланишдаги уй-жой ва жамоат биноларининг ҳовлиларидаги ҳамда уйлар ичидаги газ қувурларини қуриш Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги коммунал энергетика, сув таъминоти ва газификация бошқармасига ҳамда газификация қилиниши керак бўлган шаҳар ва районларнинг ижроия комитетларига топширилади. Шаҳар ва аҳоли яшайдиган пунктлардаги газ шоҳобчаларини лойиҳалаш ва қуриш бўйича ишлар юзасидан ана шу бошқарма буюртма беради.

Саноат корхоналаридаги ички газ қувурлари қуриш ҳақида ана шу корхоналарнинг дирекциялари буюртма беради.

Тошкент ва Самарқанд иқтисодий маъмурий районларининг Халқ хўжалиги кенгашлари ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги коммунал энергетика, сув таъминоти ва газификация бошқармаси зиммасига капитал маблағ сарфлаш планларида уй-жой ва ижтимоий биноларни, коммунал ва саноат корхоналарини газ қабул қилиб олишга тайёрлаб қўйишни таъминлайдиган ҳажмда маблағ ажратишни кўзда тутишлари керак.

Шаҳар газ қувури шохобчаларини лойиҳалаш ва қуриш биринчи навбатда Бухоро, Когон, Каттақўрғон, Самарқанд, Бекобод, Янгиер, Тошкент ва Чирчиқ шаҳарларида, иккинчи навбатда эса газ қувури трассасига бевосита яқин жойлашган барча қолган шаҳар ва аҳоли пунктларида амалга оширилади.

Ўзбекистон ССР қурилиш министрлигига (ўртоқ Курганов) қуйидагилар топширилди: 1957 йилда «Узгоспроект» институтида шаҳар ва аҳоли яшайдиган пунктлардаги газ шоҳобчаларини, шунингдек туташтирадиган ҳамда саноат корхоналаридаги ички газ қувурларини проектлаш бўйича бўлим ташкил қилиш; СССР Главгази учун газ қувури трассасида ҳамда газ кони қурилиши объектларида пудрат асосида топширилган ишларни белгиланган муддатларда бажариш; газ конларида уй-жой поселкаси ҳамда ёрдамчи бинолар қурилиши бўйича, шунингдек магистраль газ қувури компрессор станциясининг бинокорлик ишларини пудрат асосида СССР Главгази учун бажариб бериш; «Узгоспроект» институтига 1957 йил 1 октябрга қадар уйларнинг типовой проектларига уларни газификация қилишни ҳисобга олган ҳолда қўшимчалар киритиш топширилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги коммунал, энергетика сув таъминоти ва газификация бошқармасига (ўртоқ Ниёзов) қуйидагилар топширилди: Шаҳарларни газ билан таъминлашни проектлаш учун шу йил мобайнида шаҳар ижроия комитетлари билан келишган ҳолда «Ленгидроинжпроект»га план топшириғини тайёрлаб бериш.

План топшириқларида Бухоро ва Когон шаҳарларини 1958 йил I кварталда газификация қилиш бўйича проект топшириқларини ишлаб чиқиш муддатларини белгилаш ҳамда бир йилга тахминан қанча труба, арматура ва газ аппаратлари кетишини 1957 йил 15 августга қадар белгилаш;

Бухоро ва Когон шаҳарларида 1957 йилда, бошқа шаҳарларда эса газ шохобчалари қурилишининг авж олишига қараб шаҳар газ конторалари ташкил этилсин. Газ хўжалигидан фойдаланиш бўйича тузилган бу контораларга шохобчалар қурилиши даврида бино қилинаётган корхоналарнинг дирекцияси вазифаларини бажариш юклатилади.

Шаҳарлар ва аҳоли яшайдиган пунктларда газ хўжалигини қуриш ва эксплуатация қилишга техника раҳбарлигини таъминлаш учун 1957 йилда Бошқарма составида газификация бўлимлари ташкил қилинсин.

Шаҳарларни ва саноат корхоналарини газификация қилиш юзасидан бажариладиган иш ҳажмининг катта эканлигини эътиборга олиб Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги коммунал энергетика, сув таъминоти ва газификация бошқармаси зиммасига 1957 йилда ва 1958 йилнинг I кварталида ишлаб чиқариш базасини яратиш ва кадрлар тайёрлаш юзасидан тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш вазифаси топширилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги коммунал энергетика, сув таъминоти ва газификация бошқармасига, Тошкент, Самарқанд ва Бухоро область ижроия комитетларига қуйидагилар юкланди: газ шохобчаларини уйларга тақсимлашни проектлаш учун «Ташгорпроект»да проект группалари ҳамда Тошкент, Самарқанд ва Бухоро область коммунал хўжалик бўлимларида проект-смета бюролари ташкил қилиш; фойдаланишга топширилган уй-жой ва ижтимоий биноларда квартал, ҳовли ва ички газ қувурлари қуриш учун биринчи навбатда газификация қилинадиган шаҳарларда 1958 йилда шаҳар ижроия комитетлари ҳузурида монтаж конторалари тузиш.

Тошкент ва Самарқанд Халқ хўжалик кенгашлари саноат корхоналарининг «Узгоспроект» институтига Бухоро ва Когон шаҳарларида заводлардаги ички газ шохобчаларини проектлашни 1957 йил 1 сентябргача, Самарқанд ва Каттақўрғон шаҳарларида 1958 йил 1 январгача, қолган шаҳарларда 1958 йилнинг I кварталигача план топшириқлари беришларини таъминлашлари лозим.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги заводлардаги ички газ шохобчалари проектини Бухоро ва Когон корхоналари бўйича 1958 йил 1 апрелгача, Самарқанд ва Каттақўрғон корхоналари бўйича 1958 йил 1 октябргача ва қолган шаҳарлар бўйича эса 1959 йил 1 апрелгача бажариши лозим. Министрлик қозон установкаларини, термик печларни ҳамда бошқа ускуналарни газ билан ишлашга ўтказиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиши ва амалга ошириши, шунингдек цехлар ичидаги газ шохобчаларини шаҳар газ қабул қилиши учун белгиланган муддатда битказиб бериши зарур.

Ўзбекистон ССР Госплани Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги коммунал энергетика, сув таъминоти ва газификация бошқармаси, Тошкент, Фарғона ва Самарқанд иқтисодий маъмурий районларининг Халқ хўжалиги кенгашлари билан биргаликда Бухоро газ кони базасида минерал ўғитлар ва бошқа химиявий маҳсулотлар ишлаб чиқариш, совутиш установкалари ва тепловой электростанциялар қурилишини ташкил этиш, газ приборлари ва арматура, нефть ва бошқа геология разведка ускуналарининг айрим турларини тайёрлаш, қудуқ қазиш ускуналарини ремонт қилишни ташкил этиш юзасидан 1957 йил 1 сентябргача тадбирлар белгилаши ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим қилиши керак.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги геология ва ер ости бойликларини сақлаш бош бошқармаси (ўртоқ Тўлаганов) ва «Средазнефтеразведка» тресги (ўртоқ Кудряшов) разведкани тугаллаши ва Жарқоқ, Қоравулбозор, Саритош конларидаги газ ва нефть запаслари тўғрисида тўла ҳисоботни тасдиқлаш учун 1957 йил 15 декабргача тақдим этиши керак; Қорачуқур ва Мамажўрғат майдонларида 1957 йилда ҳамда жанубий Муборак, Анжар, Майдкари ва Рометон майдонларида 1958 йилда разведка мақсадида чуқур қудуқ қазишни бошлашлари керак.

Газ конларида эксплуатация мақсадида қудуқ қазиш ишлари «Средазнефтеразведка» трестига юклатилади. Бу трест 1958 йилда Сеталантепа, Жарқоқ, Қоравулбозор, Саритош конларида илгари разведка мақсадида қазилган 10 қудуқни эксплуатацияга топшириши ҳамда умумий чуқурлиги 10 минг метр бўлган 10 та янги қудуқни қазиб эксплуатацияга топшириши лозим.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги геология ва ер ости бойликларини сақлаш бош бошқармаси, Ўрта Осиё геофизика тресги, «Узбекнефтегеофизика» конторасн Бухоро—Хива депрессияси территориясида 1958 йилда геофизика ишларини бажаришлари керак.

Бухоро, Самарқанд ва Тошкент область ижроия комитетлари, Самарқанд, Тошкент ва Бухоро шаҳар ижроия комитетлари газ қувури трассаси учун ҳамда СССР Главгази ташкилотларининг базаларини қуриш учун ер участкалари ажратишлари лозим.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги Жарқоқ — Бухоро — Самарқанд — Тошкент газ қувури трассасида линия алоқаси юзасидан ишларни пудрат асосида бажариб бериши керак.

Фарғона Халқ хўжалиги кенгашига (ўртоқ Хўжаев) 1957—1958 ўқув йилида Қўқон нефть техникумида газ таъминоти мутахассислиги бўйича техниклар тайёрлашни ташкил этиш топширилди.

Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигига газ қувури трассасига жойлашган шаҳарларда автотранспорт учун газ тўлдирадиган станциялар қуриш юзасидан таклифлар ишлаб чиқиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси (ўртоқ Абдуллаев) 1958 йилда Химия институтида газ лабораторияси ташкил қилиши лозим.

Ўзбекистон меҳнат резервлари республика бошқармасига (ўртоқ Инжелевский) 1957—1958 ўқув йилидан бошлаб ҳунар мактабларида газ шохобчалари ва приборларини қуриш ҳамда фойдаланиш учун слесарь ва пайвандчилар етиштириш вазифаси юклатилди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги ишчиларни ташкилий равишда қабул қилиш бошқармаси (ўртоқ Калонов) 1958 йилда СССР Главгазининг қурилиш ташкилотларига 700 ишчи юбориши лозим.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги коммунал энергетика, сув таъминоти ва газификация бошқармасига ҳамда Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига газ хўжалигини проектлаш, қуриш ва ундан фойдаланиш тажрибасини ўрганиш учун Москва ва Ленинград шаҳарларига бир группа ходимларни командировкага юбориш таклиф этилди.

Тошкент, Самарқанд ва Бухоро область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига бундан буён қуриладиган бинолар проектини тузишда квартираларни газификация қилишни кўзда тутиш топширилди.

«Теплоэлектропроект» институтининг Тошкент бўлими (ўртоқ Малага) Қуйимозор ГРЭСи проект топшириғини қайта кўриб чиқиши керак. Бунда электр станциянинг газ билан ишлаши ҳамда газ турбиналарининг ўрнатилиши кўзда тутилиши лозим.

Республика шаҳарларини газификация қилиш ҳамда газ қувури проектини тузиш ва уни қуриш билан боғлиқ бўлган барча ташкилотлар ишини мувофиқлаштириб туриш учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишлар бошқармасида махсус группа тузиш, Самарқанд Халқ хўжалиги кенгашининг оғир саноат бошқармаси составида эса газ ва нефть конларидан фойдаланиш бўлими ташкил қилиш зарур деб топилди.

Кеча Тошкентга қардош мусобақадош Тожикистон ССР пахтакорлари ўзаро текшириш бригадаси келди. Суратда: делегация аъзолари Тошкент аэропортида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

АҲОЛИ ЖОН БОШИГА СУТ, ЁҒ ВА ГЎШТ ЕТИШТИРИШДА

☆ ☆ ☆

Гўшт етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим манбаи

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда, айниқса чорвачилик маҳсулотлари тайёрлашда қишлоқ хўжалиги ходимларига саноат корхоналарининг кўрсатаётган ёрдамини янада кучайтириш зарур. Бу жиҳатдан айниқса озиқ-овқат саноати корхоналарининг ҳиссаси катта бўлиши керак. Чунки озиқ-овқат саноати корхоналарининг чорвачиликни ривожлантиришга ҳар тарафлама конкрет ёрдам бериш имкониятлари чексиздир.

Яқинда «Тошкент ҳақиқати» газетасида инженер ўртоқ Ресслернинг шу масалаларга бағишланган мақоласи босилиб чиқди. Мақолада асосан икки масала — саноат корхоналари ҳамда қурилиш ташкилотларининг чорвадор колхоз ва совхозларга қай тариқада конкретроқ ёрдам бериш масалалари қўйилган. Шу билан бирга мақола автори бизнинг олдимизга, яъни озиқ-овқат саноати корхоналари олдига каттагина вазифаларни қўяди. **Бизнингча, мақола авторининг қўяётган талаблари жуда тўғри ва ўз вақтида қўйилган талаблардир.**

Шу муносабат билан мен ўзимнинг баъзи бир мулоҳазаларимни айтмоқчиман. Хўш, биз чорвадорларга қандай ва нима билан ёрдам бера олишимиз мумкин? Даставвал шуни айтиш керакки, биз ўз корхонамиз учун зарур бўлган хомашёни асосан колхоз ва совхозлардан оламиз. Маълумки, областимизда озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган саноат корхоналарининг анчагина қисми пойтахтдан ташқари районлар территориясида жойлашган. Бунга мисол қилиб Янгийўл ҳамда Орджоникидзе районлари территориясидаги консерва заводларини кўрсатиш мумкин. Бу икки корхона йилига юз минг тонналаб мева ва сабзавотни қайта ишлайди.

Бу иккала корхона томонидан закупка йўли билан колхоз ва совхозлардан сотиб олинаётган олма, ўрик, нок, узум, олча каби мевалар, шунингдек помидор, карам, бақлажон, бодринг, қовун, тарвуз сингари сабзавот ва полиз экинларидан жуда кўп чиқитлар чиқади. Узоққа бормайлик. Шу йил мавсумда бизнинг корхона биргина помидорнинг ўзидан 9-10 минг тоннасини қайта ишлайди. **Дастлабки ҳисоблар шуни кўрсатадики, фақат помидордан чиқадиган чиқитларнинг ўзигина қарийб 500 тоннани ташкил этади. Бундан ташқари, карамдан, қовундан, бодринг ва бақлажондан қанчадан-қанча чиқит чиқади.**

Биз илгари ҳам, ҳозир ҳам шундай чиқиндилар борлигини билар эдик. Бу чиқиндилардан қандай мақсадларда фойдаланаётирмиз? Афсусланиб шуни айтиш керакки, бундан ҳеч қандай мақсадда фойдаланаётганимиз йўқ. Бу йил ҳам ўтган йилдаги сингари чиқиндиларни заводдан ташқарига чиқариб ташлаётирмиз. Атрофимиздаги хўжаликлар (хонадонлар) бу чиқиндиларни истаганларича ташиб кетаётирлар. Демак, уларнинг фойдаси бор бўлса керак. **Помидордан, қовундан, карамдан. чиқаётган чиқиндилар қорамол учун, айниқса чўчқа учун энг яхши озуқа ҳисобланади. Хўш, нега колхозлар биздаги ана шу ресурсдан фойдаланишлари мумкин эмас? Биз бу чиқиндиларни ҳеч қанақа шартномасиз колхоз ва совхозларга беришимиз мумкин.** Лекин транспорт воситасини ўз устимизга ололмаймиз. Бу эса анчагина жиддий масала. Чунки биздаги чиқиндиларнинг мутлақ кўпчилиги суюқ ҳолатдадир. Буларни ташиб кетиш учун цистерналар керак бўлади.

Сўнгра, биздаги суюқ чиқиндилардан, эҳтимол, ўртоқ Ресслер таклиф этаётган озиқа тайёрловчи корхоналар учун энг зарур хомашё сифатида фойдаланиш мумкин бўлар. Суюқ чиқиндиларга исталган турдаги ем-хашакни аралаштириш мумкин. Қовун ва тарвуз пўчоқларининг қорамол учун қанчалик яхши озуқалигини ҳамма билади. Бу пўчоқларда молнинг тез ўсиши учун зарур бўлган витаминлар жуда кўп.

Ўртоқ Ресслер чорвачилиги кенг тараққий этган маълум бир районлар группасида комбикорм ишлаб чиқарадиган саноат корхоналарини барпо этишни таклиф қилади. **Мен бу таклифга тўла равишда қўшила олмайман, чунки районларнинг территориал жойланиши бундай корхоналарни районлараро қуриш имкониятини бермайди.** Масалан, Янгийўлни чорвадор район деб бўлмайди. Областимизда йирик чорвадор районлар — Оҳангарон, Паркент, Чиноз, Калинин, Орджоникидзе районлари территориал жиҳатдан бир-биридан жуда олисда жойлашган. Борди-ю, Оҳангаронда комбикорм заводи қурилса, бу маҳсулотни Паркентга ташиб келиш қийин бўлмасмикан? Шу жиҳатдан қараганда, ўртоқ Ресслер таклиф этаётган корхоналарни районлараро қуриш реал эмас.

Менимча, бундай корхоналарни қуришдан воз кечмоқ керак. Бунинг ўрнига **колхозлараро комбикорм тайёрлайдиган кичик-кичик цехларни ташкил этиш мақсадга мувофиқ бўларди.** Ахир бир вақтлари колхозчилар ўзаро келишиб, йирик-йирик гидроэлектростанциялар ҳам қурган эдилар-ку. Мен буни бир мисол тариқасида келтираётирман.

Колхозлараро ташкил этиладиган комбикорм ишлаб чиқарувчи цехларнинг афзаллиги шундаки, биринчидан, территориал яқинлик бўлади, иккинчидан, мавжуд озуқа ресурсларини тўла ишга солиш имконияти туғилади. Шуни ҳам айтиш керакки, бу колхозларнинг бири кўпроқ маккажўхори етиштириш имкониятига эга бўлса, иккинчиси беда, карам, хашаки тарвуз, хашаки лавлаги ва бошқа полиз экинларини етиштириш имкониятига эгадир. Бу хомашёларни бир жойга тўплаб, улардан комбикорм концентрациясини тайёрлаш мумкин.

Ўртоқ Ресслер ўртага ташлаган масалани янада батафсилроқ ўрганиб чиқиш лозим. Кўтарилган масала шу бугунги куннинг туб манфаатларини кўзлайди. Демак, буни кечиктирмай, тезроқ ҳал қилиш керак, чорвадор колхозларга кўрсатилаётган ёрдамни мумкин қадар кўпайтириш лозим. Шундагина биз Коммунистик партия ва Совет ҳукумати қўйган муҳим масалани қисқа муддат ичида ҳал қилишга эришамиз.

Ҳ. МУҲИДДИНОВ,

Тошкент консерва заводининг директори.

Газетамизнинг шу йил 10 июль сонида «Средазгипроводхлопок» инженери ўртоқ В. Ресслернинг «Чорвачиликни ривожлантиришда саноат корхоналарининг иштироки ҳақида» сарлавҳали мақоласи босилган эди. Мақола автори жамоат чорвачилигини янада ривожлантириш билан боғлиқ бўлган бир қанча масалаларни илгари сурган.

Партия ва ҳукумат томонидан аҳоли жон бошига гўшт, сут ва ёғ етиштириш жиҳатидан яқин йиллар ичида АҚШга етиб олиш вазифаси қўйилган ҳозирги бир пайтда ўртоқ Ресслер томонидан илгари сурилган масалалар диққатга сазовор бўлганлиги учун редакция уни жамоатчилик муҳокамасига тақдим қилган эди. Газета редакцияси ишчилар, хизматчилар, инженер-техник ходимлар ва хўжалик раҳбарларидан юқоридаги масалалар юзасидан ўз мулоҳазаларини баён қилган кўпгина мақолалар олди. Қуйида ана шу мақолаларнинг бир қисми эълон қилинаётир.

Комбикорм заводи қуриш керак

Биз «Тошкент ҳақиқати» газетасида жамоатчилик муҳокамасига тавсия этилган «Чорвачиликни ривожлантиришда саноат корхоналарининг иштироки ҳақида»ги мақолани ўқиб чиқдик. Мақола тўғрисида айтиладиган биринчи гап шу бўлиши керакки, авторнинг чорвачиликни тез суръатлар билан ривожлантириш фақат чорвадорларнинг иши эмас, балки шу билан бирга шаҳарликларнинг, биринчи навбатда, саноат корхоналари коллективларининг ҳам ишидир, шунинг учун чорвадорларга ёрдам қилишнинг янги форма ва методларини топиш керак, деган фикри мутлақо тўғридир.

Моллар туёғини кўпайтириш, уларни тўйимли озуқалар билан ёзин-қишин яхши боқиб семиртириш учун витаминларга бой озуқаларни кўплаб тайёрлаш талаб этилади. Шунинг учун ўртоқ Ресслер таклиф этаётганидек, **комбикорм озуқалари ишлаб чиқарадиган махсус заводлар ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Бизнингча, турли озуқаларни брикет шаклида ишлаб чиқарадиган бундай заводларни ташкил этиш учун Ўзбекистонда, жумладан Тошкент областида зарур шароитлар бор.** Қишлоқда тайёрланаётган ем-хашак, ёғ заводларидан чиқадиган шулха, кунжара, пиво заводларидан чиқадиган барда, шунингдек консерва, пиллачилик ва бошқа шу сингари корхоналардан чиқадиган чиқинди ҳамда ярим фабрикатлар комбикорм маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун хомашё сифатида хизмат қилади. Ем-хашак, барда, шулха, кунжаралар ҳозир ҳам шундайлигича молларга берилаётир. Лекин уларни саноат йўли билан тайёрлашга ўтилса, озуқа тайёрлаш учун сарфланадиган қўл меҳнати кескин суратда камаяди, (бу эса қишлоқ учун энг зарур фактордир), озуқалар хили кўпаяди, сифати яхшиланади ва молларни озиқлантириш илмий асосга кўчирилади.

Мана шуларни назарда тутиб, **биз, республикамиздаги чорвачилик масалалари билан шуғулланаётган олимлар ва илмий ходимлар тажрибали чорвадорлар билан ҳамкорликда қандай комбикорм маҳсулотлар тайёрлаш мумкинлигини аниқлашлари керак, деб ҳисоблаймиз. Бу масала ижобий ҳал этилса, чорвачилиги ривожланган маълум группа районларга хизмат қиладиган тажриба учун битта ёки иккита комбикорм заводи қуриш лозим. Биз бундай заводнинг ўзини оқлашига ишонамиз.**

Мақола автори қишлоқларда қурилиш суръатининг паст бораётганлигини, қурилиш ишлари кустарь усулларда бажарилаётганлигини таъкидлаб, бундай қолоқ усулдан индустриал тарзда қуришга ўтиш мақсадида «маълум бир группа колхозларга хизмат кўрсатадиган қурилиш станцияларини ташкил этиш»ни таклиф этади.

Бизнингча, мана шундай станцияларни ташкил этиш умуман олганда мақсадга мувофиқ ва қишлоқ қурилишини кескин суратда юксалтиришнинг асосий стимулидир. Лекин ҳозирги конкрет шароитда мана шундай станцияларни қуриш мумкинми, бундай станцияларни ишлаб чиқариш-техника базаси, ҳозирги замон қурилиш механизмлари ҳамда юқори малакали мутахассис кадрлар билан етарли миқдорда таъминлаш учун айни вақтда реал имкониятлар борми? Фикримизча, ҳозир бундай имкониятлар йўқ. Мавжуд қурилиш ташкилотларининг ўзида кадр ва техника етишмаётганлиги ҳеч кимга сир эмас-ку. Шуларни асос қилиб олиб, **биз қишлоқларда ихтисослашган, етарлича мутахассис кадр ва техника билан қуролланган қурилиш ташкилотларини бунёдга келтириш бир неча йиллардан кейин кун тартибига қўйилса бўладиган масала, деб ҳисоблаймиз. Ҳозирги пайтда эса қишлоқ қурилишини ривожлантиришнинг энг қулай ва энг фойдали йўли колхоз ва совхозлардаги мавжуд қурилиш бригадаларини мустаҳкамлашдан, уларни имкони борича кўпроқ техника, бинокорлик материаллари ва бошқа зарур нарсалар билан таъминлаб туришдан иборат.** Йирик қурилиш объектларини эса мавжуд қурилиш ташкилотларига пудратга бериш лозим.

И. ИБРОҲИМОВ,

«Узгоспроект» инженери.

Чорвадорларга биз ҳам ёрдам берамиз

Шаҳар ва қишлоқ қурилишини лойиҳалаш Ўзбекистон давлат институти колхоз ва совхоз қурилишлари учун юзлаб типовой ва индивидуал лойиҳалар тайёрлаб берувчи ташкилот сифатида республикадагина эмас, балки бутун Ўрта Осиё ва Қозоғистон миқёсида танилган ташкилотдир. Коллективимиз бошқа объектлар қатори молхона, қўра, отхона, чўчқахона, силос иншоотлари, ем-хашак сақланадиган омборлар ва шу сингари чорвачилик объектлари қурилиши учун ҳам кўплаб типовой проектлар тайёрлаб бермоқда. Фақат шу йилнинг ўтган 6 ойидаёқ институт ходимлари 800 дан кўпроқ заказчи ташкилотга 2500 дан кўпроқ лойиҳа ва смета ишлаб берди.

Партия ва ҳукуматимиз яқин йиллар мобайнида чорвачиликни кескин даражада юксалтириш вазифасини қўйган экан, бу вазифани бажаришга қўлидан келганича ҳисса қўшиш ҳар бир кишининг ватанпарварлик бурчидир. Ўртоқ Ресслернинг чорвачиликни ривожлантириш билан боғлиқ бўлган принципиал масалаларни кўтариб чиққанлиги тақдирга сазовордир. Биз республикада комбикорм заводлари қуриш учун моддий шароитлар, жумладан хомашё базаси борми ёки йўқлигини яхши билмаймиз. Шунинг учун ўртоқ Ресслернинг бу масала юзасидан олға сураётган фикрини муҳокама эта олмаймиз. Агарда шундай корхона қуриш ҳамда озиқ-овқат ва енгил саноат корхоналарида чорвачилик учун озуқа тайёрлайдиган махсус цех ёки участка ташкил этиш фойдали деб топилса, **бизнинг коллективимиз бундай объектлар қурилиши лойиҳасини ҳамда сметасини жон-дили билан тайёрлаб беради.**

Бундан ташқари, институт коллективи оталик йўли билан чорвадорларга кўрсатаётган ёрдамини бундан кейин имкони борича кўпайтириш чораларини кўради.

Ф. ХАРЛАМОВ,

«Узгипрогорсельстрой» ишлаб чиқариш-техника бўлимининг бошлиғи.

Тошкент электромеханика заводи Октябрь районидаги «Сталинчи» колхозига хўжаликни ривожлантиришда яқиндан ёрдам қилмоқда. **Суратда:** (чапдан) слесарь **Г. М. Тельман,** механика цехининг бошлиғи **В. М. Константинов,** бош инженер **А. И. Данилов,** бош энергетик **Е. А. Мусалиев,** директор **Ю. Қ. Хорват,** корхона партия ташкилотининг секретари **А. И. Повзнер** ўртоқлар оталикдаги колхознинг чорвачилигини ривожлантириш учун қандай ёрдамлар бериш масаласини муҳокама қилмоқдалар.

В. Салов фотоси.

☆ ☆ ☆

Янги эмас, лекин муҳим масала

«Чорвачиликни ривожлантиришда саноат корхоналарининг иштироки ҳақида» сарлавҳали мақолада ўртоқ В. Ресслер аҳоли жон бошига гўшт, ёғ ва сут етиштириш соҳасида яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш вазифасини бажаришга қаратилган таклифларни илгари сурди. Бу таклифлардан бири пахтачилик ва чорвачилик ривожланган районларда маҳаллий хомашё асосида ишловчи комбикорм ишлаб чиқарувчи корхоналар вужудга келтириш ва шу асосда чорвачилик учун мустаҳкам ем-хашак манбаи барпо қилишдир.

Даставвал шуни айтиш керакки, **ўртоқ В. Ресслернинг бу таклифи оригинал, янги таклиф эмас.** Автор бу ҳақда фақат умумий мулоҳазалар юритади, холос, ўз таклифини асосли равишда тушунтириб ва уни амалга ошириш йўлларини кўрсатиб бермайди.

Республикамизда комбикорм заводлари қуриш ҳақидаги таклиф биринчи марта Тошкент молия-иқтисод институти илмий асарларининг 1955 йилда босилган 5-сонида старший ўқитувчи Е. Д. Глаголевнинг «Пахтачиликнинг дала чиқиндиларидан комбикорм ишлаб чиқаришни ташкил қилиш тўғрисида» сарлавҳали илмий мақоласида муфассал баён қилиб берилган эди. Афтидан, Ресслер бу мақола билан таниш бўлмаса керак. 1955 йилда ўртоқ Глаголевнинг ташаббуси билан ғўзапоя ва пахтанинг дала чиқиндиларидан 4 хил таркибда комбикорм тайёрланган эди. Бу озуқалар 1955 йил июль ойида Янгийўл районидаги Ленин номли колхозда синовдан ўтказилди ва яхши натижалар берди. Бу комбикормларни истеъмол қилган чорва молларининг оғирлиги 30 кун давомида анча ортди ва организмга зарарли эмаслиги аниқланди.

Ўртоқ Глаголев маҳаллий ресурслардан турли хил составда озиқалар тайёрлаш имкониятлари ҳақида гапириб, унинг бундан кейинги ривожланиш йўлларини ҳам аниқлашга интилади. Лекин шуни айтиш керакки, ўртоқ Глаголев фақат қўй ва эчкилар учун озиқа ясаш тўғрисида гапириб, чўчқа, парранда, йилқилар учун комбикорм ясаш ва уларнинг составн ҳақида маълумот бермайди. **Ўртоқ Глаголевнинг фикрича, озиқа тайёрловчи корхоналар ҳар бир область, ҳар бир районнинг территориал жойланиши ва иқтисодий шароитга қараб, 3 хил формада ташкил қилиниши мумкин: 1. жойлардаги давлат ёғ заводлари ҳузурида махсус цехлар сифатида. 2. пахтакор совхозлар ҳузурида. 3. бир группа колхозлараро.**

Биринчи ва иккинчи формада ташкил қилинган корхоналар 3-формадаги каби асосан атрофдаги колхозларга қарашли маҳаллий ресурслардан озиқа тайёрлаш билан шуғулланадилар. Территория жиҳатидан озиқа корхонаси икки ёки уч районга (маълум радиусда) биттадан ташкил қилиниб, бир йилда ўрта ҳисоб билан 30-50 минг тонна озиқа ишлаб чиқаради. Бу эса 150-250 минг бош қўй ва эчкини таъминлаш имкониятини беради. **Бир тонна озиқани ишлаб чиқариш таннархи тахминий ҳисоблашларга қараганда, 12 сўмга тушади.** Бундай корхоналарни ишга тушириш ва бошқа техника масалаларини ҳал қилишда саноат корхоналари яқиндан ёрдам беришлари керак.

Юқорида кўрсатилган уч формада комбикорм корхоналари ташкил қилинса бўлади, лекин бу корхоналар 2-3 районга хизмат қилса, узоқроқда жойлашган колхозлар учун транспорт харажатлари кўпайиб, озиқалар улар учун қимматга тушади. Шу сабабли ҳар бир районда, район колхозлари учун транспорт жиҳатдан қулай жойда озиқа тайёрловчи корхона қуриш керак.

Инженер Ресслернинг иккинчи таклифи — чорвачилик биноларини қуришни тезлаштириш, колхозларда қурилиш ишларини ташкил қилишни қайтадан кўриб чиқишга бағишланган. Махсус чорвачилик биноларининг чорвачиликда ғоят катта аҳамиятга эга эканлиги маълум. **Лекин биз ҳозирча махсус қурилиш станциялари ташкил этиш мақсадга мувофиқ бўлмаса керак, деб ўйлаймиз. Бунинг ўрнига МТСлар ҳузурида махсус қурилиш бригадалари ташкил этиш лозим.** Улар қурилишларни, махсус шартнома асосида олиб борадилар. Шартномада МТС ва колхознинг мажбуриятлари аниқ кўрсатилади.

Лекин бу таклифни амалга ошириш учун МТСларнинг қурилиш бўлимлари ихтиёрида етарли қурилиш кадрлари — инженерлар, десятниклар, бинокор ишчилар бўлиши керак. Бу эса ўз навбатида колхозчи ёшлардан қурилиш кадрлари тайёрлайдиган курслар ва мактаблар очишни тақозо қилади.

Умуман, колхозлардаги қурилиш ишларини МТСлар билан шартнома асосида олиб бориш мақсадга мувофиқдир. Бу усул чорвачилик учун бинолар қуришни тезлаштиришда МТС ва колхозларга тегишли мажбуриятлар юклайди ҳамда бу муҳим иш устидан давлат контроллигини кучайтиришга ёрдам беради.

Ҳ. СОБИРОВ,

иқтисодий фанлар кандидати.

МЕНИНГ МУЛОҲАЗАЛАРИМ

Мен ўртоқ В. Ресслернинг мақоласида илгари сурилган асосий таклифлар билан танишиб чиқдим. Аввало шуни айтиш керакки, партия томонидан совет халқи олдига аҳоли жон бошига гўшт, ёғ ва сут етиштириш соҳасида яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш ва ўзиб кетиш вазифаси қўйилган бир вақтда саноат корхоналарининг ўз оталикларидаги колхоз ва совхозларга, умуман шаҳар аҳолисининг қишлоқ меҳнаткашларига бераётган ёрдамини ҳар тарафлама кучайтириш зарур.

Ўртоқ Ресслер ўз мақоласида асосан қуйидаги масалаларни илгари суради: Биринчидан, чорвачилик ривожланган маълум районларга хизмат қилувчи махсус озуқалар тайёрлайдиган завод қуриш, иккинчидан, шаҳардаги корхоналарда, даставвал озиқ-овқат саноати корхоналарида ишлаб чиқариш чиқиндиларидан озуқа рациони составига кирадиган айрим элементларни ва яримфабрикатларни тайёрлашни ташкил этиш, учинчидан, қишлоқ қурилишини тубдан яхшилаш мақсадида маълум группа колхозларга ёки районларга хизмат қилувчи махсус машина-қурилиш станциялари ташкил этиш.

Шубҳасиз, ана шу қўйилган масалаларни амалга ошириш қишлоқ хўжалигидаги аҳволни тубдан яхшилашга имкон беради. Шу сабабли юқоридаги масалаларнинг қўйилишига принцип жиҳатдан қарши эмасмиз. Бироқ, масаланинг иккинчи томони борки, мақола автори ана шу томонларни очиқ қолдирган. Жумладан, маҳаллий хомашё ресурслари ҳисобига чорва учун зарур бўлган озуқаларни брикет шаклида ишлаб чиқарадиган завод қуриш керак бўлса, **бундай заводларни йил бўйи етарли миқдорда хомашё билан таъминлаб туриш керак. Ана шундай миқдорда хомашё базаси бизда борми, бор бўлса қаерда, у қанча вақтга етади?**

Озиқ-овқат саноати корхоналарида ишлаб чиқариш чиқиндиларидан озуқа рациони составига кирадиган баъзи бир элементларни ва яримфабрикатларни тайёрлашни ташкил этиш масаласига келганда ҳам шу фикрни айтиш лозим. **Масалан, Тошкентда ёки республикамиздаги қайси озиқ-овқат саноатида ана шундай элементларни ва яримфабрикатларни тайёрлаш имконияти бор?** Автор, афтидан кўпроқ ёғ саноатини кўзда тутса керак. Бироқ, шуни айтиш керакки, ёғ саноатида чиқит сифатида чиқадиган шелуха ўзи шундайлигича молга берилади-ку, ёки уни яна қайта ишлаш зарурми? Масаланинг бу томонини ҳам ўйлаб кўриш зарур.

Учинчи таклиф, яъни маълум группа колхозларга хизмат қиладиган машина-қурилиш станциялари ташкил этиш масаласига келганда шуни айтиш керакки, биз принцип жиҳатидан бу тадбирга қарши эмасмиз. **Бироқ бизнингча, бу тадбирни амалга оширишнинг ҳозир вақти эмас. Чунки қурилиш станцияларини ташкил этиш учун давлатнинг жуда кўп маблағи, техника ва кўп миқдорда малакали кадрлар зарур бўлади.** Шу сабабли, бизнинг фикримизча, қишлоқлардаги қурилишларни, айниқса чорвачилик биноларини қурилишидаги камчиликларни тугатиш мақсадида колхозларда махсус бинокорлик бригадалари тузиш ва бундай бригадалар ишлаб турган колхоз ва совхозларда уларнинг ишларини тубдан жонлантириш лозим.

Бу масалалар билан район партия ва район ижроия комитетлари яқиндан шуғулланишлари, қурилиш ишларини жонлантириш учун зарур бўлган тадбирларни ўз вақтида кўришлари керак. Шундай қилинганда, қишлоқларда чорвачилик бинолари қурилишидаги қолоқликни ва сусткашликни тугатиш мумкин. Агарда колхоз катта объект қурмоқчи бўлса, бундай объектни ўзаро шартнома асосида пудратчи қурилиш ташкилотларига бериши мақсадга мувофиқдир.

Аҳоли жон бошига гўшт, ёғ ва сут етиштириш соҳасида яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш ва ундан ўзиб кетиш вазифасини муваффақият билан ҳал қилиш учун чиндан ҳам саноат корхоналарининг колхоз ва совхозларга, шаҳар аҳолисининг қишлоқ меҳнаткашларига бераётган оталик ёрдамларини ҳар қачонгидан ҳам кучайтириш, бу соҳадаги мавжуд имкониятларни яна бир бор кўздан кечириб чиқиш, оталик ёрдамининг янги формаларини қидириб топиш зарур.

Хулоса қилиб айтганда, ўртоқ Ресслер томонидан кўтарилган масалаларни пухта ва атрофлича ўрганиш, мақола автори таклиф этаётган тадбирларни амалга оширишга киришишдан олдин бизда моддий база, яъни хомашё базаси етарлими ва бошқа томонларни аниқлаш зарур.

В. ГОРБУНОВ,

Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши оғир саноат бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

Ўртоқ Ресслер муҳим масалани кўтарган

Партия ва ҳукуматимизнинг аҳоли жон бошига гўшт, ёғ ва сут етиштириш жиҳатидан яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш ва ундан ўзиб кетиш тўғрисидаги чақириғини бутун совет халқи якдиллик билан қўллаб-қувватламоқда. Бу муҳим вазифани ҳал қилишда қишлоқ хўжалиги ходимларига яқиндан ёрдам бериш саноат корхоналари, шунингдек қурилиш ташкилотлари ходимларининг шарафли бурчидир.

Чорвачиликни ривожлантиришда саноат корхоналарининг роли ғоят каттадир.

Шубҳасиз, қишлоқ хўжалиги артелларига оталик ёрдами кўрсатиш кейинги йилларда бирмунча яхшиланди ҳамда бу тажриба ҳамма жойларда кенг қўлланилмоқда. Лекин практика бу методларнинг ўзи қишлоқ хўжалиги экономикасини, хусусан чорвачиликни юксалтириш учун эндиликда етарли бўлмай қолганлигини исбот этаётир.

Ўртоқ Ресслер бугунги талабларни, қишлоқ хўжалиги, айниқса чорвачилик тараққиётининг конкрет шарт-шароитларини ҳисобга олиб, корхоналар томонидан кўрсатилаётган ёрдамнинг янги формаларини ва методларини қидириб топиш ва уни кенг қўлланишни тавсия этган. Автор чорва моллари учун, уларни семиртириш учун зарур бўлган озуқаларни ишлаб чиқарадиган алоҳида корхоналар қуриш кераклигини илгари сурди. У бундай корхоналарни чорвачилиги кенг тараққий этган районлар территориясида ва шу районлардаги хомашёлар базасида ташкил этишни тавсия қилади. Бизнингча, мақола авторининг мулоҳазалари эътиборга сазовордир.

Лекин шуни айтиш керакки, **бундай корхоналарни алоҳида-алоҳида, мустақил корхоналар сифатида қуриш унчалик мақсадга мувофиқ бўлмас. Бундай корхоналарни имкони борича озиқ-овқат саноати корхоналари ҳузурида барпо этиш мақсадга мос тушса керак.** Биринчидан, қишлоқда корхона қуриш учун кўп капитал маблағ талаб этилади. Мавжуд корхоналарнинг ишлаб чиқариш-техника базаси ёрдамида чорвачилик учун зарур бўлган озиқалар ишлаб чиқарадиган янги корхона ташкил этиш эса тез ва осон бўлади, ҳамда арзонга тушади. Эҳтимол, енгил саноат корхоналари ҳузурида вақтинча участкалар ёки алоҳида цехлар ташкил этиш яна ҳам қулай бўлур. Бу масала, албатта, чуқурроқ мулоҳазани талаб қилади. Шунинг учун уни, ўртоқ Ресслер айтганидек, саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари ҳамда қишлоқ хўжалиги ходимларининг махсус кенгашида муҳокама қилиш лозим.

Мақолада қишлоқ жойлардаги қурилиш ишларининг ёмон аҳволда қолиб келаётганлиги конкрет мисоллар билан кўрсатилган. Областимиз колхоз ва совхозларида қурилиш планлари бажарилмай келаётир. Ўртоқ Ресслер бунинг сабабини тушунтириб, қишлоқ қурилишлари учун белгиланган бинокорлик материаллари ўз вақтида етказиб берилмаётир, шу сабабли қурилиш ишлари орқада қолмоқда, дейди.

Бинокорлик материаллари колхоз, совхоз қурилишлари учун жуда кам миқдорда етказиб берилаётганлиги тўғри. Лекин **қишлоқ қурилишларининг ҳаддан ташқари секинлик билан бораётганлигига бинокорлик материалларининг облпотребсоюз томонидан ўз вақтида етказиб берилмаётганлигигина сабаб эмас. Бизнингча, энг асосий сабаб-жойларда маҳаллий бинокорлик материалларидан тўла фойдаланилмаётганлигидадир.** Автор Бекобод, Юқори Чирчиқ, Калинин, Қорасув, Чиноз ва Октябрь районларининг ёғочга, шунингдек бошқа турдаги бинокорлик материалларига катта эҳтиёж сезаётганлигини таъкидлайди-ю, бироқ мазкур районларда маҳаллий бинокорлик материаллари тайёрлаш имкониятлари чексиз эканлигини дуруст очиб бермайди.

Маълумки, республикамизда энг танқис бинокорлик материали ёғочдир. Ёғоч масаласи шаҳар қурилишларида ҳам жуда катта қийинчиликлар туғдираётир. Бу ҳеч кимга сир эмас. Лекин **Ўзбекистон шароитида ёғочбоп ва тахтабоп дарахтларни кўплаб етказиш мумкинлигини маҳаллий раҳбар ходимлар кейинги йилларда деярлик унутиб юбордилар. Масалан, мирзатерак, кўктерак сингари дарахтларнинг Ўрта Осиё бинокорлигида қадимдан ишлатилиб келаётганлиги маълум.** Лекин афсуски, сўнги 10-15 йил ичида бундай дарахтларни ўстиришга мутлақо эътибор берилмай келаётир. Терак тез ўсади ва шу билан бирга унинг чидамлилиги Сибирь қарағайидан бирмунча устун турадн. Гарчан ундан тахта тилиш мумкин бўлмаса-да, устун ва тўсинлар сифатида кенг фойдаланиш мумкин.

Колхоз ва совхоз территорияларида фойдаланилмаётган ерлар жуда кўп. Зовурлар, ҳовузлар, коллекторлар, каналлар ва ариқлар ёқасида бу хил дарахтларни кўплаб ўстириш мумкин. Қишлоқ жойларда тераклар ўстириладиган полосалар вужудга келтириш зарур. Ўз-ўзидан маълумки, бу полосалар кўп меҳнат талаб қилмайди. Бунинг устига тераклар яримботқоқ ерларнинг гидромелиоратив ҳолатини яхшилашда муҳим роль ўйнайди.

Ўртоқ Ресслер ўз мақоласида «... маълум бир группа колхозларга хизмат кўрсатадиган қурилиш станцияларини ташкил этишни, уларни ҳозирги замон қурилиш механизмлари ҳамда юқори малакали бинокорлик кадрлар билан таъминлашни» таклиф этади. Бизнингча, бу фикр унчалик тўғри бўлмаса керак. Чунки **қурилиш ташкилотлари ихчамлаштирилаётган айни бир пайтда янги қурилиш станцияларини ташкил этиш мақсадга мувофиқ эмас. Бундай станцияларни яратиш жуда қийин, реал бўлмаган ишдир. Шу сабабли ўртоқ Ресслер назарда тутаётган станцияларни МТСлар ҳузурида ташкил этиш тўғри бўлмасмикан?** Алоҳида қурилиш станцияларини ташкил этишдан кўра МТСлар ҳузурида бинокорлик ишлари билан шуғулланадиган махсус бригадалар ташкил этиш бирмунча қулайлик туғдирса керак. Чунки МТСлардаги мавжуд механизм воситаларидан, ремонт мастерскойларидан қурилишда кенг фойдаланиш имконияти туғилади. МТСлар ҳузурида тузиладиган механизациялаштирилган қурилиш бригадалари ихтиёрига кичик ковшли экскаватор, битта-иккита бульдозер ва шу сингари энг зарур қурилиш механизмлари бериш кифоядир. Шуни назарда тутиш керакки, қишлоқ жойларда кўп қаватли баланд иморатлар одатда кам қурилади. Бу қурилиш бригадалари ҳозирги вақтда колхозлардаги мавжуд бинокорлик бригадалари базасида тузилиши керак. Улар колхоз правлениелари билан шартнома тузиб ишлашлари мумкин.

К. АБДУРАҲМОНОВ,

бинокор инженер.

ЯҚИН ЙИЛЛАР ИЧИДА АҚШГА ЕТИБ ОЛАЙЛИК!

ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ МУАССАСАЛАРИДАН РЕПОРТАЖ

Ленинские Горида чорвачилик соҳасида қилинаётган ажойиб ишлар

Академик Т. Д. ЛИСЕНКО билан суҳбат

Москва ёнидаги гўзал манзилларнинг бирида СССР Фанлар академияси Генетика институтининг тажриба далалари ва экспериментал базаси ерлари ястаниб ётади.

Яқинда «Правда»нинг мухбири М. К. Рубцов Ленинские Горида бўлди ва у ерда Генетика институтининг директори, отоқли олим, академик Т. Д. Лисенко билан суҳбат қилди.

Биз қуйида ана шу суҳбат текстини босаётирмиз.

«Правда»нинг мухбири: Бизнинг мамлакатда Коммунистик партия томонидан кўтарилган вазифа — аҳоли жон бошига гўшт, сут ва ёғ етиштиришда яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш вазифасини бажариш учун оммавий ҳаракат авж олиб кетди.

Биз сизда сигирлар подасини яхшилаш, сутнинг мойини кўпайтириш соҳасида қизиқ ишлар қилинаётир, деб эшитдик. Сиздан экспериментал хўжалик фермасида ана шу ишларнинг қандай бораётганлиги тўғрисида «Правда»нинг ўқувчиларига ҳикоя қилиб беришингизни сўраймиз.

Академик Т. Д. Лисенко: Биология фанидаги энг муҳим назарий проблемаларнинг бири тур ва турларнинг пайдо бўлиши (чиқиб келиши) проблемасидир. Ривожланаётган мичуринча материалистик биология фақат Дарвиннинг бир турнинг иккинчи бир турдан чиқиб келиши тўғрисидаги асосий қоидасини тасдиқ қилиб қўя қолмасдан, балки бир биологик турнинг мувофиқ ташқи муҳит шароити таъсирида бошқа биологик турни туғдира олишини ҳам фактлар билан кўрсатиб берди. Бу нарса ўсимликлар объектларида ва микроорганизмларда кўрсатиб берилган. Биологик турлар ҳаётининг қонуни очиб берилди. Биз буни қуйидагича таърифлаймиз: **табиий ҳолатда ҳайвонлар, ўсимликлар микроорганизмлардаги турлича органлар, турлича хоссалар, турлича физиологик процесслар, организмнинг чексиз хилма-хил хусусиятлари, шакл ва функциялари бевосита ёки билвосита, гарчи бир қатор ҳолларда бундан айрим индивидиумларнинг умри қисқариб кетса ёки уларни ўлимга олиб борса ҳам, тур массасининг кўпайишига ёрдам беришга қаратилгандир.**

Биологик турлар ҳаётининг ана шу қонунига. шунингдек мичуринча генетика очиб берган ирсият ва ўзгарувчанлик қонунига ҳамда амалий тажрибаларга асосланган ҳолда амалиёт ва биологик назарияни янада ривожлантириш учун муҳим бўлган кўпгина масалаларни ҳал этиш мумкин бўлади.

Биологик тур ҳаёти қонунининг очилиши қисман бизга Ленинские Горида қорамолнинг йирик, лекин сути суюқ зотини вазни катта бўлмаган, сути серёғ джерзей зот буқалар билан чатиштириш йўли билан яхши, сути серёғ сигирлар подасини яратиш юзасидан экспериментларни муваффақиятли олиб боришимизга имкон берди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев бу йил Москва ҳамда Воронежда қишлоқ хўжалик бўйича ўтказилган зонал кенгашларда қишлоқ хўжалиги учун энг муҳим бўлган масала — сигирлар сутида мойни кўпайтириш тўғрисидаги масалани кўтарган эди.

Серёғ сут берадиган сигирларнинг ўшанча сут берадиган, лекин сутининг ёғи кам бўлган сигирларга нисбатан катта қимматга эга эканлигини биз ҳаммамиз яхши биламиз. Сутда ёғни кўпайтиришнинг асосий йўллари ҳам маълум. Булар орасида ҳаммадан муҳими наслчилик ишлари, айниқса қимматли (яхши зот) буқалардан фойдаланишдир. Сути серёғ авлод берадиган буқа наслчиликда фойдаланиш учун энг қимматли буқа ҳисобланади. Чорвадорлар қорамолнинг сути сермой ва сути кам мой бўлган зотлари бор эканлигини биладилар. Джерзей зот моллар сути энг серёғ зот ҳисобланади. Демак, сутнинг ёғини кўпайтириш учун сути суюқ бўлган сигирлар подасини сути серёғ бўлган зот буқалари билан, масалан, сути энг серёғ джерзей буқалари билан чатиштириш керак бўлади.

Бироқ зотлараро чатиштириш масаласида фан ва тажрибада жанжал бор ва бу жанжал бундан кейин ҳам бўлиб туради. Бировлар оммавий равишда зотлараро чатиштиришни ёқласа, бошқалар бундай чатиштиришга қарши чиқмоқдалар.

Бу ҳол тасодифий эмас. Ахир зотлараро чатиштиришнинг ҳам ижобий, ҳам салбий натижалари борда. Бунинг баъзи бировларга тушунилмайдиган бўлиб кўриниши натижасида, практик жиҳатдан муҳим бўлган битта масалада бирбирига қарши икки фикрнинг ва амалиётда қарама-қарши фактларнинг бўлиши қандай гап, деган сўроқнинг туғилиши мумкин. Менинг нуқтаи назаримча, фандаги бу фикрларнинг униси ҳам, буниси ҳам тўғри.

Ҳақиқатан ҳам биз сибирь жайдари молларини эслаб кўрайлик. Бу молнинг жуссаси кичик, лекин сути сермой эди. Тахминан 30 йил илгари ёки ундан берироқ сути қуюқ сибирь жайдари молларини остфриз ва симментал зотлар билан яхшилай бошладилар. Сибирь моллари анча майда, остфриз ва симментал зотлар эса йирик, серсут, лекин сути камёғ моллар эди. Амалиёт молнинг сут серёғлигини йўқотмаслик шарти билан кўпроқ йирик ва серсут бўлишига манфаатдордир, албатта.

Юқорида кўрсатиб ўтилганича дурагайлаш натижасида бирқатор ҳолларда амалда қандай бўлиб чиқди? Ҳақиқатан сибирь қорамолларининг тирик вазни ортди, сигирлар кўп сут берадиган бўлди, лекин афсуски, сутдаги ёғнинг проценти камайиб кетди. Баъзи фан ходимлари амалиётдаги мавжуд ана шундай ҳолларга суяниб, зотлараро оммавий чатиштиришга қарши чиқадилар.

Лекин бунга қарама-қарши бўлган фактлар ҳам бор. Бу фактлар шуни кўрсатадики, дурагайлаш, яъни зотлараро чатиштириш йўли билан кўпроқ йирик ҳайвонларни яратиш ва айни вақтнинг ўзида зоти яхшиланаётган молга хос бўлган сутдаги серёғликни, яъни ундаги ёғ процентини сақлаб қолиш мумкинлигини ҳам кўрсатади.

Шунингдек, чатиштириш йўли билан молнинг ўзига хос яхши вазнини сақлаб қолиш ҳамда сутдаги мой процентини ошириш ҳам мумкин. Бизда, СССР Фанлар академияси Генетика институтининг Ленинские Горидаги экспериментал хўжалигида ана шундай ишлар олиб борилмоқда.

Бу ишнинг тарихи шундай. 1947 йил охиригача ҳам Ленинские Горидаги ферманинг ишлари яхши йўлга қўйилмаган эди. 1948 йилдан бошлаб ферма ишларига жиддий эътибор бериладиган бўлди. Ёш илмий ходим С. Л. Иоаннисян фермада молларни яхши парвариш қилиш, асраш ва боқиш ишларини йўлга қўйди. Хўжаликда ўсимлик етиштириш соҳасидаги ишлар ҳам яхшиланиши туфайли далалар ҳосили анча ошди, ем-хашак етиштириш ишлари анча мустаҳкамланди, соғиладиган сут кўпайди. 1948 йилда ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут 4000 килограммга етиб, ундан ҳам ошиб кетди. Кейинчалик сут соғиш янада кўпайиб, мана энди бир неча йил давомида фермадаги ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 6000 килограмм ва ундан ҳам ортиқ сут соғиб олинмоқда.

Моллар подаси ҳар доим дурагай, хилма-хил зотлардан иборат бўлиб келаётир. Бу моллар ҳаммаси серсут бўлса ҳам, лекин сутидаги ёғ проценти кўп эмас. Йиллар бўйича олиб қаралса, фермада сутдаги ёғнинг ўртача миқдори 3,5 процентдан ортмай келаётир. Чатиштиришда кострома, остфриз, тагель-остфриз, холмогор ва бошқа шулар каби йирик мол зотлари олинганлиги учун биздаги дурагайларнинг ҳаммаси жуссаси катта сигирлардир. Шуни қайд қилиш керакки, кейинги йилларда фермамизда сут соғиб олиш даражаси юқори бўлди, сут соғиш жуда юқори бўлди деб айтиш ҳам мумкин. Масалан, 1954 йилда ҳар бир сигирдан 6785 килограммдан сут соғиб олинган эди.

Соғин сигирлар ем-хашак мўл-кўл едирилиб боқилиб турганида, янги туғилган бузоқларнинг тирик вазни одатда кўп бўлади. Эркак бузоқларнинг ўртача тирик вазни 44 килограмм, урғочи бузоқларники эса 42 килограмм келади. Ўз-ўзидан маълумки, ўртача вазн шундай бўлгандан кейин туғилган пайтдаги вазни 50-60, айрим ҳолларда эса ҳатто 70 килограмм келадиган бузоқлар ҳам оз бўлмади. Сигирлар жуда қийналиб туғиб, уларнинг соғлиғи заифлашиб кетди, баъзан эса ё бузоқдан, ё эса сигирдан ажралиб қолишга ҳам тўғри келди.

Бизнинг олдимизда, яъни биологлар олдида мол зотини туғишни енгиллаштиришга ва сутдаги ёғни кўпайтиришга қаратиб яхшилаш вазифаси турар эди. Ана шу мақсадда одатда тирик вазни катта бўлмаган, лекин сутидаги ёғ проценти кўп бўлган зот моллар буқалари сайланиб олинди. Джерзей моллар худди ана шундай зотлардандир. Экспериментни бошлашгача биз подадаги сигирларимизни джерзей зот буқалар билан чатиштирганимизда улар бўғозлик даврида мўл-кўл боқилганда туғиши оғир бўлмайди, балки енгиллашади деб фараз қилган эдик. Ҳақиқатан ҳам шу хилдаги чатиштиришдан олинган бузоқларнинг ўртача вазни одатда 30 килограммдан ошмайдиган бўлиб чиқди. Шунинг учун фермамизда 4 йилдан кўпроқ давр давомида сигирларнинг туғиши енгил ўтаётир.

Сигир қочгунча ҳам, бўғозлик даврида ҳам мўл-кўл едириб боқилганида, ҳомила (қорнидаги бола) мўл-кўл боқиш шароитида майда мол бўлиш айни ҳолда джерзей зот моллар томонига қараб ривожланишга мажбур бўлади. Бу ҳолда бузоқ она зот томонига қараб ривожланганида бошқача бўлади, яъни жуда катта бўлиб туғилиб, шунинг ўзи билан туғиш қийинлашар эди. Умуман олганда, бу биологик тур ҳаётий қонун бўйича бўлмас эди.

Джерзей зот сигирларнинг соф ўзи зотидан қочириб урчитилганда, бузоқларнинг туғилган пайтдаги тирик вазни одатда 17-20 килограммдан ошмайди. Бизнинг фермамизда эса джерзей буқалари билан ҳар хил зот ва уларнинг дурагайларидан иборат йирик (ўртача вазни 600 килограммдан ортиқ) сигирлар чатиштирилганида, она қорнидаги бола, гарчи тўла равишда джерзей зот томонига қараб ривожланса ҳам, лекин сигир яхши ва ҳатто мўл-кўл едириб боқилиши туфайли бузоқ ўртача 30 килограмм, яъни тоза зот джерзей бузоқлардан 50 процент ортиқ тирик вазн билан туғилади. Бузоқнинг шундай вазни фермамиздаги сигирлар учун катталик қилмайди. Шундай чатиштиришдан олинган урғочи бузоқлар йирик мол бўлиб етишаётир. Тумса (биринчи туққан) сигирларнинг ўртача тирик вазни 500 килограммдан ошмоқда. Ҳолбуки, тоза зот джерзей сигирларнинг тирик вазни 300-400 килограмм келади, холос.

Мен назария учун энг қизиқ ва практика учун ҳаммадан муҳими шу нарса деб ҳисоблайманки, бу сигирлар одатда вазни катта бўладиган ҳар қандай зот буқалари билан чатиштирилганда ҳам, бўғозлик даврида мўл-кўл едириб боқилишига қарамасдан, осон туғади. Чунки бузоқларнинг тирик вазни асосан 30 килограммдан ошмайди. Бу шунинг билан изоҳланадики, айни сигирлар ҳали ўзларининг мўл-кўл едирилиб боқилаётган оналарининг қорнида эмбрион ҳолатида бўлган вақтларидаёқ йирик эмас, балки нисбатан майда мол бўлиб шаклланганлар.

Биологик турлар ҳаётий қонунига мувофиқ мўл-кўл едириб боқишдаги бу хосса ирсий бўлиб қолиши лозим ва унинг бизнинг молларда ирсий бўлиб қолганлиги экспериментларда текширилиб ҳам кўрилди. Мен ўйлайманки, бу хосса бундан кейин уларнинг оналик линияси бўйича барча авлодларда ҳам ирсий бўлиб қолади.

Энди ишнинг бошқа томонига, амалиёт учун ҳаммадан ҳам қизиқ ва бизнинг баъзи бир назарий фикрларимизни текшириш учун муҳим бўлган масалага ўтаман. Агар биз сигирларни бўғозлик вақтида мўл-кўл едириб боқиш билан бузоқ эмбрионини майда мол зоти томонига, айни ҳолда джерзей зот томонига қараб ривожланишига мажбур этган эканмиз, бунда бузоқнинг бутун бичими, конституцияси джерзей, яъни ота зотникига ўхшаган бўлиб чиқади. Сутнинг юқори, 5-6 процентга баравар келадиган даражада серёғлилиги ҳам бу зот молга хос бўлганлиги учун эмбрионнинг ривожланиши джерзей зот томонига қараб борар экан, чатиштиришдан олдиноқ бузоқ сигир бўлгандан кейин сутдаги ёғ миқдори уларнинг сути суюқ (одатда мойи 3-3,5 процент) бўлган сигирлардан туғилишига қарамасдан, джерзей зотга хос бўлган даражада кўп, камида 5-6 процент бўлади деб фараз қилиш қийин эмас эди. Бизнинг фермамиз тажрибаси бу фаразни тамомила тасдиқлади.

Ҳозирги вақтда бизда ана, шундай чатиштиришдан олинган 100 дан кўп таналар бўлиб, улардан 43 таси сигир бўлиб қолди. Бу сигирларнинг ҳамма сутини давлат сут пунктига топшираётирмиз (сотаётирмиз). **Сут қабул қилиш пунктининг маълумотига қараганда, 1957 йилнинг 6 ойида сутнинг ёғлилик даражаси 5,2 процент бўлган.** Шу йил 8 январдан бошлаб 1 июлгача бу сигирлардан 78 минг 298 литр сут соғиб олиб топширдик. Сутнинг мойлилик даражаси 5,2 процент бўлди. Сут совхозлар учун белгиланган базис (асосий) мойлилик даражаси (3,2 процент мойни асос қилиб) нисбати билан қабул қилинди. Шунинг учун бизнинг 78 минг 298 литр сутимиз 131 минг 065 килограммга ҳисобланди.

Мен энг қизиғи шу нарса деб ҳисоблайманки, мол сафига ўтган бу 43 сигирнинг ҳаммаси ҳам сутдаги ёғ миқдорини ўзини туққан онасиникидан анча ошириб юборди. Сутдаги ёғнинг кўпайиши тахминан 2 процентга баравар келади. Баъзи она сигирлар сутида 2,8-3 процент ёғ бўлса, уларнинг боласи сутида 5-5,5 процент ёғ бор.

Баъзи она сигирлар ва уларнинг боласи сутидаги ёғ процентини айтиб ўтаман. Дикая деган сигирнинг онасининг сути 2,8 процент ёғлик эди, Дикаянинг ўзиники эса 5,5 процент ёғлиқ бўлди; Альфанинг сутида 3,4 процент ёғ бор эди, унинг боласи Аллеянинг сутидаги ёғ 5,8 процентга етди. Фиалканинг онаси ёғи 3,6 процентли сут бераётган бўлса, унинг ўзи ёғи 6,1 процентли сут бераётир.

Бизнинг сути серёғ сигирларимиз асосан биринчи бола туққан тумсалардир. 1957 йил 1 июлгача, яъни ярим йилда ҳар бир сигирдан 5,2 процент ёғлиқ, 2 минг 179 килограммдан сут олинди. Менинг фикримча, айрим сигирлар иккинчи туғишда яхшигина рекордчилар бўлиши лозим. Масалан, Фиалка иккинчи боласини туққандан кейин 257 кунда 4,5 минг литр сут берди ва сутдаги ёғ миқдори ўрта ҳисобда 6,1 процентни ташкил этиб, ундан 274,5 килограмм сарёғ олинди. Аллея иккинчи туққандан кейин 155 кунда 3997 литр сут бериб, сутдаги ёғ 5,83 процентни ташкил этди ва ундан ҳозирнинг ўзидаёқ 231,8 килограмм сарёғ олинди. Аллея 300 кун соғилганида 400 килограмм чамасида ёғ беради деб фикр юритиш мумкин.

Яна бир масалага тўхталамиз. Сути суюқ она сигирлар подасида ҳар бир килограмм сарёғ ҳосил қилиш учун 26-28 ем-хашак бирлиги сарфланаётир. Сути суюқ сигирлардан туғилган сути қуюқ сигирлар подасида эса ҳар бир килограмм сарёғ учун **фақат 17,7 ем-хашак** бирлиги сарф бўлмоқда.

Шуни ҳам айтиш керакки, экспериментал фермамизда яхши натижалар (сутнинг ёғини кўпайтириш маъносида) олинишини бизнинг чатиштириш учун фақат сути серёғ джерзей зот буқаларни олганлигимизнинг ўзи билан изоҳлаш мумкин эмас. Бу ишни сути серёғ тоза зотларсиз олиб бориш мумкин эмас, албатта. Лекин менинг айтганларимни бизнинг фермада сутнинг ёғини кўпайтиришда эришилган ютуқларни фақат сути серёғ джерзей зот моллардан фойдаланилганлиги билангина изоҳлаш маъносида тушунилса, бу жуда нотўғри бўлур эди.

Мен аминманки, бизнинг фермамиз ишларида олингани каби натижаларни қорамол наслчилик ишидаги бирорта ходим билмайди. Ахир битта буқадан бўлиб, жуда хилма-хил, сути суюқ сигирлардан туғилган урғочи бузоқлардан 43 таси сигирлар сафига кирди ва 43 сигир ҳаммаси ёғ проценти юқори бўлган сут бераётирлар-ку.

Бу ерда ҳеч бир шубҳа қилмасдан сигирларга қўйилган буқани ғоят ажойиб мол бўлган экан, деб ўйлашимиз мумкин. Унинг сути суюқ, ҳар хил зот сигирлардан туғилган ҳамма болалари биттаси қолмасдан ёғ проценти юқори бўлган сут бераётир-ку, ахир. Номи Богатирь деб аталган бу буқа ҳозир менинг маслаҳатим билан Бутуниттифоқ чорвачилик институтининг сунъий қочириш станциясига бериб юборилди. Лекин мен шунга аминманки, бу ерда иш фақат буқанинг ўзига боғлиқ эмас.

Мен ўйлайманки, худди ана шу буқанинг ўзидан ва бизнинг сути суюқ она сигирларимиз подасидан сутида (сигир бўлганида) 3,5-4 процент ёғи бўлган урғочи бузоқлар олиш ҳам мумкин. Бундан ташқари, подадаги сигир майдалашиб ҳам кетади. Бундай эксперимент учун боқишни айниқса она сигирлар бузоқлик даврида ёмонлаштириш керак, холос. Бу ҳолда ўша ўзимизнинг сигирдан ва бизга маълум бўлган буқадан сутидаги ёғ проценти кам бўлган авлод олинади.

Биологик турлар ҳаёти қонунига мувофиқ бу шароитда эмбрионнинг ривожланиши молнинг йирик она зоти йўли билан кетиши лозим. Бошқача қилиб айтганда, сигирлар ёмон боқилганида, бузоқларнинг ривожланиши моли майда ота зот йўли билан кечади, улар жуда майда бўлиб қолиб, туғилган пайтдаги вазни 15-17 килограммдан ошмайди ва бу эса биологик тур ҳаётий қонунининг бузилиши демакдир. Шунинг учун боқишнинг ёмонлиги натижасида бузоқнинг вазни катта бўлмай қолса ҳам, ҳар ҳолда унинг ривожланиши йирик зот томонига қараб бораётганини олдиндан кўриш қийин эмас. Бизнинг мисолимиздаги йирик сигирлар зоти сути суюқ бўлгани учун улар авлодининг сути ҳам суюқ бўлади.

Бундан келиб чиқадиган хулоса: моли йирик зот сигирлар сутидан ёғни кўпайтириш учун сути серёғ зотларнинг энг яхши буқаларидан фойдаланиш зарур. Лекин шундай сути суюқ мол подаси, масалан, джерзей зот билан чатиштирилганда, сигирни, албатта, қочиришгача ва айниқса бўғозлик даврида мўл-кўл едириб боқиб, она қорнидаги болани буқанинг томонига, яъни кўпроқ кичик бўлиб туғилишига, лекин сутидаги ёғ кўп бўлган зот томонига қараб ривожланишга мажбур этиш керак.

«Правда»нинг мухбири: Бу қимматли илмий ютуқни ишлаб чиқаришга жорий этиш учун ҳозирги вақтда нималар қилиш керак бўлар эди?

Академик Т. Д. Лисенко: Мен СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг фермамизда олиб борилаётган ишларга эътибор қилишини ва унинг натижалари асосида совхоз фермаларида шундай ишларни ташкил этишини истар эдим. Ана шу йўл билан олинган таналарни яхши, серёғ сутли сигирлар қилиб етиштириш учун колхоз товар фермаларига бериш (сотиш) мумкин бўлади. Шубҳасиз, бундай сигирлар ем-хашак кам сарфлангани ҳолда анча кўп серёғ сут беради.

Биз иш олиб бораётган проблемалардан бири тўғрисида «Правда» ўқувчиларига айтиб беришни истаганларим ана шулардан иборат.

Совет олими учун Коммунистик партияга, совет халқига уларнинг қишлоқ хўжалигини кескин кўтариш йўлида қилаётган қаҳрамонона меҳнатларида ёрдам беришдан кўра олижаноб иш йўқдир.

«ПРАВДА»дан.

Чорвачилик маҳсулотини тинмай кўпайтирамиз

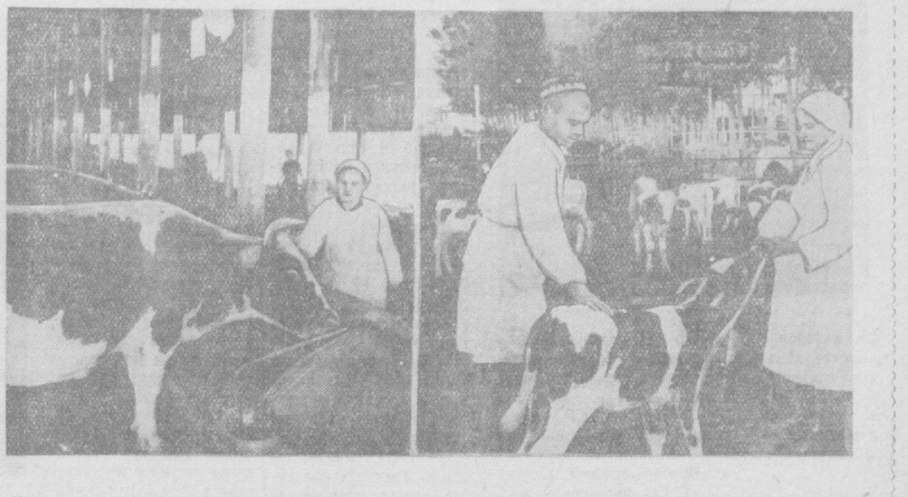

Колхозимиз асосан пахтачилик хўжалиги ҳисобланади. Лекин кейинги йилларда биз чорвачиликни ҳам ривожлантиришга эътиборни кучайтирдик. Ишни дастлаб наслдор бузоқларни боқиб сигир қилишдан бошладик. Шу ерларнинг шароитига яхши кўниккан бузоқлар уста чорвадорлар томонидан парвариш қилингани учун улар биринчи туғишдан кейиноқ кўп сут бера бошлади. Натижада колхозимиз пахтачиликда қандай юқори кўрсаткичларга эришаётган бўлса, чорвачиликда ҳам шу хилдаги ютуқларни қўлга киритмоқда. Ўтган йилларда колхоз чорвадорлари сигирлардан сут соғиб олиш планини анча ошириб бажардилар.

Партия ва ҳукуматимиз чорвачиликни ривожлантириш билан бирга, унинг маҳсулдорлигини ҳам ошириш вазифасини қўйди. Аҳоли жон бошига гўшт, сут, ёғ етиштириш жиҳатидан Америка Қўшма Штатларига етиб олиш вазифаси қўйилган ҳозирги пайтда биз ўз ишимизни қайтадан кўриб чиқдик. Шу нарса аниқ бўлдики, агар чорвачиликка ҳам пахтачиликка қилинаётган эътибор бўлса, яқин икки-уч йил ичида сут, гўшт, ёғни кескин кўпайтириш мумкин.

Колхозимизда 145 бош сигир бор. Бу сигирларнинг ҳар биридан 2600 литрдан сут соғиб олиш планлаштирилган. Сут соғувчиларнинг ярим йиллик иш натижаси шуни кўрсатдики, агар бундан кейин астойдил ҳаракат қилинса, планни анча ошириб бажариш — ҳар бир сигирдан 3000 литрдан сут соғиб олишга эришар эканмиз. Чорвадорларимиз ана шундай янги мажбурият олиб, ҳозирги кунда астойдил ишламоқдалар. Илғор сут соғувчилардан В. Добринина 6 ой ичида ўз боқимидаги 18 сигирнинг ҳар биридан салкам 2000 литрдан сут соғиб олди. У ўз тажрибасини ёш сут соғувчиларга ҳам ўргатмоқда ва уларнинг ҳам яхши ишлашига эришаётир.

Чорвачиликни ривожлантиришда ем-хашак базасини мустаҳкамлаш алоҳида роль ўйнаши тажрибада кўрилди. Шу мақсадда биз маккажўхори ва бошқа ем-хашак экинларини ўтган йилдагига қараганда бу йил кўпроқ майдонга экдик ва бу экинлар парваришини юқори сифатли ўтказиш учун курашмоқдамиз. Колхозимизда пахта-беда алмашлаб экиш кенг амалга оширилгани учун ҳар йили ҳам пичан сероб бўлмоқда.

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Ленинград область қишлоқ хўжалик ходимлари кенгашида сўзлаган нутқида гўшт, сут ва ёғ етиштириш жиҳатидан АҚШга етиб олиш масаласи қўйилган эди. Биз ана шунга амал қилиб, 1957 йилда ҳар юз гектар ер ҳисобига 43,2 центнердан гўшт, шундан 8,5 центнери чўчқа гўшти, 362 центнердан сут етиштириш тадбирларини амалга оширмоқдамиз. Колхозимиз келгуси йилда ҳар 100 гектар ер ҳисобидан 55 центнердан гўшт, 375 центнердан сут етиштиради. 1959 йилда колхозимиз 100 гектар ер ҳисобига 69 центнердан гўшт, 391 центнердан сут, 1960 йилга бориб 80 центнердан гўшт, 412 центнердан сут етиштиришга эришади. Гўштни кўпайтиришда чўчқачиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор берамиз. Бу йил ҳар юз гектар ерга чўчқа гўшти 8,5 центнердан тўғри келса, 1960 йилда бу миқдор 28 центнерга етказилади.

Колхозда чорвачилик бинолари қуришга алоҳида аҳамият берилмоқда. Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги кунигача тўрт қаторли, 200 бош сигир сиғадиган янги типдаги сигирхона қуриб битказилади. Бу ерда ҳамма иш механизация ёрдамида бажарилади.

Колхозимиз пахтакорлари ва чорвадорлари қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тинмай кўпайтириш учун бундан кейин ҳам зўр ғайрат билан фидокорона меҳнат қиладилар.

С. ГИМАЛИТДИНОВ,
Оржоникидзе районидаги Сталин номли колхоз сигирчилик фермасининг мудири.

* * *

Суратда: илғор сут соғувчи ўртоқ **В. Добринина** сигирларга овқат бермоқда. Колхоз ветврачи **С. Шамсиев** ва бузоқ боқар **Г. Глушакова** ўртоқлар бузоқларнинг соғлиғини текшириб кўрмоқдалар.

В. Салов, фотоси.

Қардошлар маслаҳати билан

...Бу колхоз ҳақида гап юритганда шу йилнинг қишида бу ерда бўлган ажойиб бир учрашувни эслаш кўнгилли. Январь, ҳаммаёқни қор қоплаган. Колхознинг ҳашаматли клубига область илғор чорвадорлари йиғилмоқда. Улар бу ерга Москва, Ленинград, Украина чорвадорлари делегацияси келишини кутмоқдалар. Ўша кезларда республика қишлоқ хўжалик ходимларининг қурултойига меҳмон бўлиб келган бу уста чорвадорлар кўп ўтмай, колхоз қишлоғида тошкентликлар билан қадрдонлардек кўришиб кетдилар. Уларни колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ғуломмаҳмуд Абдуллаев, сут-товар фермасининг мудири Ғафур Қоражонов ва бошқа кўпгина сут соғувчилар, бузоқ боқувчилар, молбоқарлар очиқ чеҳра, мамнуният билан кутиб олдилар.

Москва яқинидаги Сталин номли колхознинг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Генералов ва бошқа меҳмонлар чорвачилик фермасини зўр қизиқиш билан тамоша қилдилар. Улар бу ерда ишнинг қандай ташкил қилинганлиги, моллар қай аҳволда боқилаётганлиги, чорвадорларга яратиб берилган шароит билан муфассал танишдилар. Шунда ўртоқ Генералов ферма мудири Ғафур Қоражоновдан сўради:

— Сизлар ҳар бир сигирдан ўтган йили қанчадан сут соғиб олдиларинг?

— 3.232 литрга етказдик, — жавоб берди Ғафур Қоражонов.

Генералов индамади, алланималарни ўйлаб тургач, яна сўради:

— Олдинги йилларда ҳам шундай натижаларга эришилганми?

— Бундай кўп сут соғиб олишга айрим сут соғувчиларгина эришиб келарди. Кейинги йилларда мол боқишни яхшилаш учун курашаётганимиз ва сигирлар наслини саралаб олганимиз учун эндиликда ана шундай кўрсаткичларга колхоз бўйича ҳам эришиш шароити туғилди.

Ферма мудири москвалик донгдор чорвадор Генераловдан ийманибгина сўради:

— Сизларда қандай, бир сигирдан ўртача қанчадан сут соғиб оласизлар?

— Колхозимиз бўйича ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут 5 минг килограммдан тўғри келади. Шундай сигирларимиз ҳам бор, мавсумда 7-7,5 минг литрдан сут беради.

Ғафур Қоражонов алланечук бўлиб кетди. У, шу гапларни эшитганда, нима учун бизда ҳам сигирлардан шу хилда кўп сут соғиб олиш мумкин эмас, деган савол туғилди ва бу саволга унинг ўзи, албатта мумкин, деб жавоб берди.

Суратда: Ғ. ҚОРАЖОНОВ.

Шу дўстона учрашувдан бери 6 ойдан кўпроқ вақт ўтди. Колхоз чорвадорлари қардош Украинадан, Москва ва Ленинграддан келган чорвадорларнинг маслаҳати асосида ишлаб, сут соғиб олиш ярим йиллик планини анча ошириб бажардилар. Олти ойда ҳар бир сигирдан 2125 литрдан сут соғиб олинибди, ялпи маҳсулот 301 тоннага етказилибди. Колхоз чорвадорлари шу кунларда астойдил ҳаракат қилиб, ҳар бир сигирдан 3600 килограммдан сут соғиб олиш тўғрисидаги мажбуриятларини шараф билан бажариш учун курашмоқдалар. Илғор сут соғувчиларнинг ярим йил давомида эришган натижалари бу социалистик мажбуриятни тўла ва ошириб бажариш мумкин эканлигини амалда кўрсатиб турибди. Москваликларга тенглашиш учун курашаётган Бўринисо Исоқова, Рихси Расулева, Шарипа Набихонова, Ҳамида Исломова, Нафиса Жамилова каби донгдор сут соғувчилар ярим йиллик топшириқларини 60-65 процентга етказиб бажардилар. Бўринисо опа ўз боқимидаги 14 сигирнинг ҳар биридан 3900 килограммдан, Рихси Расулева 3950 килограммдан сут соғиб олиб, ҳозирнинг ўзида колхознинг йиллик кўрсаткичидан анча ўзиб кетдилар.

Ғафур Қоражонов ва бошқа чорвадорлар орзу қилгандек, эндиликда колхоз фермасида Москва яқинидаги Сталин номли колхоздагидек кўп сут берадиган сигирлар боқилаётир. «Геодезия», «Ильинка», «Чужая» номли сигирлардан ўтган йили 5000-5300 литрдан сут соғиб олинган бўлса, шу сигирлар ярим йил ичида ўртача 2850-3127 литрдан сут берибди. Бундан 3-4 йил илгари кам сут ҳисобланган жайдари «Белка» номли сигирдан 6 ой ичида 2000 литр сут соғиб олинибди.

— Ем-хашакни кўпайтирмай, мол подасини яхшиламай туриб, сигирлардан кўп сут соғиб олиш мумкин эмас, — дейди колхоз раиси ўртоқ Ғ. Абдуллаев. Биз ана шунга эришиш учун даставвал маккажўхори экишни кўпайтирмоқдамиз. Ўтган йили ҳар бир сигирга 8 тоннадан силос, 2 тоннадан қуруқ беда, 3,5 тоннадан лавлаги жамғарилган бўлса, бу йил ҳар бир сигирга 10 тоннадан силос, кўплаб беда, лавлаги жамғариш ҳаракатидамиз. 60 гектар ердаги маккажўхори, 25 гектар ердаги лавлаги юқори сифатли парвариш қилиниб, мўл ҳосил етиштирилаётир.

Ворошилов номли колхоз аъзолари ҳар юз гектар ер ҳисобига чорвачилик маҳсулотлари етиштириш жиҳатидан юқори кўрсаткичларга эришиш ва жон бошига маҳсулот етиштиришда Америка Қўшма Штатларидан ўтиб кетиш учун барча тадбирларни амалга оширмоқдалар. Бу соҳада ҳар бир чорвадор зўр ғайрат билан фидокорона меҳнат қилаётир.

А. БОБОЖОНОВ,
С. МАҲКАМОВ,
Калинин райони.

Уч мингдан ортиқ совет туристлари бу йил Чехословакия республикасига бориб келди. Йил охиригача яна 3 мингга яқин совет меҳмонлари шу мамлакатга боради. **Суратда:** совет туристлари — Ўзбекистон ССР вакилларининг бир группаси Словакия пойтахти Братислава шаҳрида.

С. Преображенский фотоси (ТАСС фотохроникаси).

Трамвай троллейбуслар сони ортмоқда

Тошкент трамвай-троллейбус тресті йўловчиларга хизмат кўрсатишни борган сари яхшиламоқда. Аҳолининг талабига мувофиқ трамвай ва троллейбус паркидаги машиналар сони ҳозир ўтган йилдагига нисбатан бирмунча кўпайтирилди. 1956 йилда шаҳар бўйича 277 та трамвай вагони пассажирлар ташишга хизмат қилган бўлса, ҳозир бу вагонлар сони 294 га етказилиб, 6 ойлик пландан ташқари 84 миллион пассажир ташилди.

Троллейбус парки ўтган йили 82 та троллейбусга эга эди. 1957 йилда яна 17 та троллейбус олинди. Шаҳар аҳолисига яхши маданий хизмат кўрсатаётган бу троллейбуслар ўтган ярим йил ичида планга қўшимча равишда 518 минг пассажир ташиди.

— 1957 йилда, — дейди трамвай-троллейбус тресті план-экономика бўлимининг бошлиғи ўртоқ М. Коган,— Германия Демократик Республикасидан яна 12 та янги трамвай вагонлари келтирилади. Ўзимиздаги корхоналардан юбориладиган 8 та троллейбусни ҳам бу йил ишга туширишни мўлжалламоқдамиз.

Д. НАЗАРОВА.

РЕВОЛЮЦИЯ ВЕТЕРАНИ БИЛАН УЧРАШУВ

Яқинда Чирчиқ шаҳар кутубхонасида китобхонлар февраль буржуа-демократик революцияси ва Улуғ Октябрь социалистик революцияси қатнашчиси ўртоқ Ю. Алеев билан учрашдилар. Революция ветерани ўртоқ Алеев улуғ доҳи В. И. Ленин бошчилигидаги Петроград ишчиларининг революцион фаолиятлари тўғрисида айрим лавҳаларни сўзлаб берди. 150 дан ортиқ киши иштирок этган бу суҳбат 2 соатдан кўп давом этди. У тингловчиларда катта таассурот қолдирди.

Шаҳар кутубхонасида Улуғ Октябрнинг 40 йиллиги олдидан ҳар хил темаларда лекция ва суҳбатлар тез-тез ўтказилиб турмоқда.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

Автомашиналарни ювиш пунктлари

Тошкентдаги «Металлист» артели шаҳарнинг уч жойида автомашиналарни ювиш пунктлари қуришга қарор қилди. Мазкур пунктлар Луначарское шоссеси ва Ворошилов кўчаларининг кесишган ерида, Фрунзе районидаги Шота Руставели кўчасининг Салор ариғининг Бўрижарга қуйиш жойида ва Октябрь районининг Чиғатой кўчасидаги анҳор ёқасида барпо этилади. Зарур техника билан ускуналанган бу пунктлар шаҳарга кириб келаётган машиналарни ювишга хизмат қилади.

Тошкент районидаги Ленин номли колхозда бу йил сабзавот ва боғдорчилик экинларидан юқори ҳосил етиштирилмоқда. **Суратда:** 8-бригаданинг звено бошлиғи **Холиқ ота Мирзаев** ва бригада бошлиғи **Хожиназар Худойназаров** янги узилган хандалакларни колхоз дўконига жўнатишга тайёрламоқдалар.

Х. Хайтмуҳамедов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

СПОРТЧИЛАРГА СССР ОРДЕНЛАРИ ВА МЕДАЛЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Мамлакатда оммавий физкультура ҳаракатини ривожлантиришда эришган муваффақиятлари учун, спорт маҳоратларини оширганликлари ва халқаро мусобақаларда муваффақиятли қатнашганликлари учун ҳукуматнинг юксак мукофотларини олишга сазовор бўлган спортчи, тренерлар, физкультура ва спорт ходимларининг катта бир группасига 22 июлда Кремлда СССР орденлари ва медаллари топширилди.

Ленин ордени СССР баскетболтерма командасининг капитани Лидия Алексеевага, конькида югуриш бўйича жаҳон чемпиони Мария Исаковага, машҳур гимнастикачи Лариса Латининага, шахмат бўйича жаҳон чемпиони Василий Смисловга ва собиқ чемпион Михаил Ботвинникка ҳамда бошқаларга топширилди.

Ўртоқ Ворошилов мукофотланганларга қарата нутқ сўзлаб, спортчиларни ва уларнинг тарбиячиларини юксак мукофот олишлари билан қизгин табриклади.

— Бизнинг спортчиларимиз, — деди К. Е. Ворошилов, — жаҳон спортида олдинги ўринларни мустаҳкам эгаллаш учун ҳамма имкониятларга эгадирлар. Шубҳа йўқки, улар зўр ғайрат билан меҳнат қилиб ва ҳозиргача эришган маҳоратлари билан бунга муваффақ бўла оладилар.

Ўртоқ Ворошилов спортчиларга, барча физкультура ходимларига оммавий физкультурани янада ривожлантириш ва совет спорти ютуқларини юксалтириш соҳасида янгидан-янги ва катта муваффақиятлар тилади. (ТАСС).

ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЭЛЧИХОНАСИДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

Польша Халқ Республикасининг СССР даги фавқулодда ва мухтор элчиси Тадеуш Гедэ 22 июлда миллий байрам — Польшанинг Тикланиш Куни муносабати билан қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида Н. А. Булганин, О. В. Куусинен, Н. С. Хрущев, М. Г. Первухин ўртоқлар, СССР министрлари, бир қанча министрликларнинг масъул ходимлари, жамоат ташкилотларининг вакиллари, совет ва чет эл журналистлари ҳозир бўлдилар.

Меҳмонлар орасида СССР даги дипломатик ваколатхоналарнинг бошлиқлари, элчихоналарнинг ходимлари бор эди.

Ғоят самимий ва дўстона вазиятда ўтган қабул вақтида Тадеуш Гедэ ва Н. А. Булганин нутқ сўзладилар.

(ТАСС).

ҲИНДИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ СИЁСИЙ БЮРОСИНИНГ МАЖЛИСИ

ДЕҲЛИ, 22 июль. (ТАСС). «Стейтсмен» газетасининг хабарида айтилишича, кеча Тривандрамда Ҳиндистон Коммунистик партияси сиёсий бюросининг мажлиси очилган.

МИСР МИЛЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ДАСТЛАБКИ ЙИҒИЛИШИ ОЧИЛДИ

ҚОҲИРА, 22 июль. (ТАСС). Бугун Қоҳирада эрталаб соат 9 да Миср миллий мажлисининг дастлабки йиғилиши очилди. Миллий мажлис кечқурун республика президенти Жамол Абдул Носирнинг иштироки билан расмий равишда очилади ва у нутқ сўзлайди.

Миллий мажлиснинг биноси кўркам қилиб безатилган. Бинонинг ичкарисидаги деворларга Мисрдаги миллий-озодлик ҳаракатининг арбоблари Аҳмад Арабий, Мустафо Камол, Муҳаммад Фарид, Саад Зоғлул ва Миср республикаси президенти Жамол Абдул Носирнинг портретлари қўйилган.

Мажлис бошланишидан анча вақт илгари залда миллий мажлис аъзолари тўплана бошладилар. Мажлисни энг кекса депутатлардан Аҳмад Субҳий Алхармил очди.

Раислик қилувчи Аҳмад Субҳий Алхармил Миср республикаси миллий мажлисининг биринчи сессиясини очиш тўғрисида президент Носирнинг фармонини ўқиб берди. Сўнгра миллий мажлиснинг секретари миллий мажлис аъзоларини қасамёд қилишга таклиф қилди. Миллий мажлиснинг ҳар бир аъзоси навбат билан ўз ўрнидан туриб республикага ва Конституцияга садоқат учун қасам текстини ўқийди.

МИСР РЕСПУБЛИКАСИ МИЛЛАТ МАЖЛИСИНИНГ ТАНТАНАЛИ ОЧИЛИШИ

ҚОҲИРА, 22 июль. (ТАСС). Бугун кечқурун Қоҳирада Миср Республикасининг Миллат мажлисини тантанали очиш маросими бўлди. Бу маросимга республика президенти Жамол Абдул Носир етиб келди. Президент Носир Миллат мажлиси раиси Абдул Латиф Албағдодий билан очиқ машинага тушиб республика саройидан Миллат мажлисига боргунча, бутун шаҳарни кесиб ўтди. Шаҳар аҳолиси президентни қизғин табриклади.

Президент Миллат мажлисига етиб келиши билан 21 марта тўп отилиб, салют берилди. Президентни кутиб олмоқ учун фахрий қоровул саф тортиб турди. Миллат мажлиси биноси устида тантанали вазиятда Миср Республикасининг давлат байроғи кўтарилди.

Жамол Абдул Носир Миллат мажлисининг мажлислар залига кириб келиши билан депутатлар ва меҳмонлар уни гулдурос қарсаклар чалиб кутиб олдилар.

Миллат мажлисини очиш маросимида Мисрдаги чет эл дипломатик ваккилликларининг бошлиқлари ва чет эл меҳмонлари, Миср ва чет эл журналистлари ҳозир бўлдилар.

Биринчи сессияни Миллат мажлисининг раиси Абдул Латиф Албағдодий очди. Республика президенти Жамол Абдул Носир қасамъёд қилди, сўнгра президент Носирга сўз берилди, у катта нутқ сўзлади.

МИСРДА РЕВОЛЮЦИЯ КУНИНИ БАЙРАМ ҚИЛИШГА ТАЙЁРГАРЛИК

ҚОҲИРА, 22 июль. (ТАСС). Эртага миср халқи миллий байрам — 1952 йилги революциянинг беш йиллигини ўтказади. Мисрреспубликасининг пойтахти Қоҳира байрам тусига кирди. Кўчалар ва иморатлар миллий байроқлар ҳамда озодлик ташкилотининг уч рангли байроқлари билан безатилди. Республика майдони ва Озодлик майдони чиройлик қилиб безатилган. Марказий кўчалар, скверлар ва майдонларга тантана арклари қурилди ва ёш Мисрреспубликасининг муваффақиятларини акс эттирувчи бадиий макетлар қўйилди. Кўпгина биноларга байрам шиорлари ва плакатлар, гул шодалар осилган.

Бу йил революция куни байрами Мисрхалқининг ҳаётидаги яна бир муҳим воқиага — Миллат мажлисининг очилиши билан бир вақтга тўғри келади. Мисрда монархия ағдарилиб, мамлакат чет эл оккупациясидан батамом озод қилинганидан кейин Мисрреспубликасида биринчи сайланган бу парламент биносига бугун шаҳарнинг жуда кўп халқи келиб биринчи мажлисга тўпланган депутатларни табриклади.

Байрам бир неча кун давом қилади.

Германия Федератив Республикасининг ҳукумат делегацияси Москвага келди

Иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш масалалари юзасидан СССР ва Германия Федератив Республикаси ҳукумат делегациялари ўртасида 22 июлда бошланадиган музокараларда қатнашиш учун Германия Федератив Республикасининг махсус топшириқлар элчиси Р. Лар бошлиқ ҳукумат делегацияси 21 июлда Москвага келди. (ТАСС).

Мисрда чет эллар билан маданий алоқа ишлари олий комитети тузилди

ҚОҲИРА, 22 июль. (ТАСС). Президент Жамол Абдул Носир Мисрда чет эллар билан маданий алоқа ишлари олий комитети тузиш тўғрисидаги фармонни кеча имзолади. Бу комитетга Мисрнинг жаҳондаги турли мамлакатлар билан маданий муносабатлари соҳасидаги умумий сиёсатни ишлаб чиқиш ҳамда Мисрмаданий алоқалар боғлаган ёки боғламоқчи бўлган давлатларнинг маданий турмушини ўрганиш вазифаси юкланди.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

„Сурмахон“ телевизор экранида

22 июль кечқурун ўн мингларча томошабинлар телевизор приёмниклари олдига тўпландилар. Улар уйларидан чиқмай, театрга бормай Тошкент телевизион студияси драматик эшиттиришлар редакцияси тайёрлаган, Муқимий номли театр артистлари ижросида постановка қилинган Баҳром Раҳмоновнинг «Сурмахон»пьесасини томоша қилдилар.

...Телевизор экранида ўзининг жанжалкашлиги, бекорчилиги, қайсарлиги, модабозлиги билан врач эри томонидан ташлаб кетилган Сурмахон ҳазин куйлайди. У ўзининг ноҳақ эканлигини англайди, ҳақиқий ҳаёт йўлига кириб боради, дўстлари маслаҳати билан артелга киради, коллектив қучоғидан ўрин олади. Яшил экранда янги ҳаёт қучоғида ижобий фазилатларини мустаҳкамлаб бораётган Сурмахоннинг артелга ўрнашиб олган муттаҳам, фрибгар, юлғичларга қарши кураши бадиий образ ва воситалар орқали ҳикоя қилинади.

Телевизион студия ходимлари — старший режиссер Армуғон Муҳамедов, ассистент Собир Рихсиев, старший оператор Г. Графкин, операторлар Г. Ким, К. Мақсудхўжаев ўртоқлар декорацияларнинг гўзал, ўринли чиқишига, актерларнинг яхши позаларда туришларига, воқиаларнинг динамик ривожланишига — бутун спектаклнинг асосан муваффақиятли чиқишига эришиш учун кўп ижодий куч сарфлаганликлари сезилиб турди. Улар ҳар бир эпизоднинг табиий бўлиб чиқиши учун зарур деталлар топа олганлар (айниқса Сурмахоннинг қор ёғиб турган кўчага қараб ашула айтиши сингари ҳолатлар яхши чиққан).

Сурмахон (артистка Ф. Раҳматова), Эҳсон (артист А. Абдураҳмонов) ролларини муваффақиятли чиқди. Айниқса салбий образлар — юлғич экспедитор Тошмат (артист Ҳамза Умаров), фрибгар бухгалтер (артист Соиб Хўжаев), артель раиси (артист Рауф Болтаев) образларининг ҳаққоний, сатирик бўёқларда реал гавдалантирилганлигини алоҳида қайд қилиб ўтиш керак.

Лекин шу билан бирга айрим нуқсонлар ҳам бўлди. Чунончи, театр раҳбарлари Озода ва Илҳом ролларига артист танлаганларида телевизион эшиттириш талабларини ҳисобга олмаганлар. Турсуной Жаъфарова ҳаракатларни яхши бажарган бўлса ҳам унинг овози яхши чиқмади. М. Орифбоевнинг суст ҳаракати ва арияларни таъсирсиз айтиши, ўзбек тили талаффузига тамомила ёт овози томошабинларни ранжитди.

Шунингдек, передача пайтида баъзи паузаларнинг чўзилиб кетиши, кадрларнинг ярми ёруғ, ярми қоронғу бўлиб қолиши, айрим ҳолларда рамканинг нотўғри берилиши сингари техник камчиликлар ҳам содир бўлиб турди.

Бу нуқсонлар кейинги передачаларда тузатилиши керак.

Телестудия Хмельницкий номли театр артистлари ижросида «Наталка полтавка», ТЮЗ театрининг «Абдулла Набиев» спектаклларини, Ҳамза номли театр репертуарларидаги энг яхши постановкаларни тезда кўрсатади. Студиянинг бу соҳадаги ишларига муваффақият тилаймиз.

Ўқувчилар—виставка қатнашчилари

Қорасув районидаги 4-ўрта мактаб ўқувчилари ўтган йили мактаб тажриба участкасида қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олдилар. Улар гектарга айлантириб ҳисоблаганда, ҳар гектар ердан 60 тонна карам, 60 тонна помидор, 3 тонна жўхори дони, 100 тонна лавлаги ва 120 центнер беда етиштирдилар. Бундан ташқари, ёш натуралистлар ўз участкаларида ажойиб мевали дарахтзор ва узумзор барпо этганлар.

Бу мактабнинг ўқувчилари ўз участкаларида ишлаш билангина чегараланиб қолмай, колхозларга ҳам актив ёрдам берадилар. Ўртасарой районидаги Жданов номли колхозда шу мактаб ўқувчилари кучи билан ўтган мавсумда 180 тонна пахта ва 478 тонна кўрак терилди. Қорасув районидаги Сталин номли ва Ворошилов номли колхозларда эса ёш натуралистлар 600 тоннага яқин сабзавот маҳсулотларини йиғиб-териб бердилар.

Мактабнинг ёш табиатшунослари уй ҳайвонларини боқишни ҳам ўрганмоқдалар. Ўқувчи Манзура Рихсиева уч кунлик эчки боласини боқиб катта қилди. Ҳозир бу эчки болалаган. Чорвачиликни ривожлантириш ва мактаб тажриба участкаси ишларида актив қатнашганлиги учун Манзура улуғ табиатшунос олим И. В. Мичурин туғилган куннинг 100 йиллиги медали билан мукофотланди. Шу мактаб ўқувчиси Х. Маҳмудова ўзи тарбиялаётган қуёнларнинг ҳар биридан 25 тадан қуён болалари олди. Мактаб комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ А. Йўлдошев ҳам мактаб участкаси ва колхоз далаларида ишлашда бошқалардан қолишмайди. У ўтган йили кузда 2720 килограмм пахта терди ва 4500 килограмм лавлаги қазиди. Ўзларида меҳнат малакаси ҳосил қилаётган бундай ўқувчилар мактабда кўп. Мактаб педагоглар коллективининг тақдирга сазовор хизмати шундаки, улар дарс машғулотларини меҳнат билан қўшиб олиб бора билганлар.

Мактаб директори М. Ғаниев, ўқитувчилардан С. Ойбўтаев, С. Тўлаганов, А. Зоиров ва бошқа ўртоқлар ўқувчиларда меҳнат малакаси ҳосил қилиш билан бирга, уларнинг дарсга 100 процент қатнашишлари ва аъло даражада ўзлаштиришларига эришганлар. Актив ва ғайратли табиатшунослардан Э. Исмоилов, К. Зоиров, Н. Убайдуллаев, У. Искандаров, М. Ниёзовлар дарсларни доимо аъло даражада ўзлаштириб келмоқдалар.

6 гектарга яқин ер участкасига эга бўлган бу мактабнинг ёш табиатшунослари ва педагоглари меҳнатига юксак баҳо берилди. Қишлоқ хўжалиги экинларидан юқори ҳосил етиштирганликлари ва колхоз ишлаб чиқаришига актив ёрдам берганлари учун 4-ўрта мактаб 1957 йилда Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкаси қатнашчиси бўлди. Мактабнинг педагоглари ва бир қанча ёш натуралист ўқувчилари яқинда Москвага — Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасига борадилар.

Н. ТОШКАНБОЕВ.

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 40 ЙИЛЛИГИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

Олинган мажбуриятни сўзсиз бажарайлик!

Тошкент шаҳар саноат, транспорт ва қурилиш ташкилотлари активининг йиғилишидан

23 июлда М. Горький номли ёзлик театр биносида олмаоталик делегация аъзолари иштирокида Тошкентдаги саноат, транспорт ва қурилиш ташкилотлари ходимларининг шаҳар активи бўлди. Активда шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ **Р. Ғуломов** пойтахт саноати, транспорти ва қурилиш ташкилотлари ходимлари томонидан олинган мажбуриятнинг бажарилиш якунлари тўғрисида доклад қилди.

— Пойтахт саноати ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ярим йиллик планни муддатидан бир неча кун олдин бажарди ва 1 июлгача қўшимча равишда 127 миллион сўмлик маҳсулот берди. Меҳнат унумдорлиги 2,7 процент ошди. Белгиланганидан ташқари 11 миллион 200 минг сўмлик маблағ иқтисод қилинди. Бундай юқори кўрсаткичларга эришишда Тошкент тўқимачилик комбинати, паровоз-вагон ремонт заводи, электролампа заводи, қоғоз ва каноп фабрикалари коллективларининг ҳиссаси катта бўлди.

Йил бошидан бери саноатда кўп хил янги машиналар ва истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Темир йўл транспорти ходимлари ҳам унумли ишладилар. Улар 6 ойда пландан ташқари 600 вагон халқ хўжалиги юкини ташидилар, оғир юкли поездларда 2 миллион тоннага яқин қўшимча юк ташилди.

Саноат ва транспортда техникани такомиллаштириш, ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилаш, иш процессларини меҳанзациялаш ва автоматлаштириш, мавжуд ускуналар қувватидан фойдаланиш коэффициентини ошириш юзасидан бир қанча тадбирлар амалга оширилди.

— Бу ютуқлар билан бирга, — деди докладчи, — пойтахтимиз саноатида ҳали камчиликлар кўп, ишга солинмаган ва тўла фойдаланилмаётган резервларимиз тўлиб ётибди. 227 корхонадан 42 таси давлат планини бажармаганлиги, бир қанча корхоналарда ялпи маҳсулот плани бажарилгани ҳолда, маҳсулотнинг айрим турлари бўйича топшириқ бажарилмай қолганлиги, шаҳар саноати бўйича ишлаб чиқарилган маҳсулот таннархи атиги 0,6 процент камайтирилганлиги шуни кўрсатади.

Айниқса капитал қурилиш соҳасида биз олмаоталик мусобақадошларимиздан орқадамиз. 6 ойда йиллик капитал қурилиш планининг 39,3 процентти бажарилди, холос, уй-жой қурилиши эса 32,2 процентни ташкил этди. Асосий пудратчи «Главташкентстрой» қониқарсиз ишламоқда. Унинг 4 та қурилиш трестидан фақат биттаси 6 ойлик планни бажарди. Куйбишев ва Фрунзе районларидаги қурилиш трестларида аҳвол айниқса ёмон.

Шаҳарда қурилишнинг ниҳоятда паст суръат билан олиб борилаётганлигининг сабабини олмаоталик мусобақадошлар жуда тўғри кўрсатдилар .Бир районда юзлаб объектда бирйўла иш олиб борилгач, қандай қилиб қурилиш суръати тезлашсин, қандай қилиб фойдаланишга топшириш плани бажарилсин! Горькийликлар методи асосида уй-жой қурилиши шаҳримизда ҳали яхши йўлга қўйилгани йўқ.

Олмаота шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ **А. Н. Козлов**га сўз берилади. У, актив қатнашчиларига ва улар орқали республика пойтахти меҳнаткашларига, интеллигенциясига Қозоғистон республикасининг пойтахти ишчилари, инженер-техник ходимлари, бинокорлари, транспортчилари ва барча меҳнаткашлари номидан қизғин салом топширади.

— Сиз тошкентликлар бизнинг шаҳар саноатчиларини, транспорт ходимлари ва бинокорларини мусобақага чақириб, тақдирга сазовор иш қилдингиз, — деди ўртоқ Козлов. — Биз бундан жуда хурсандмиз. Биз сизлардан кўп нарсаларни ўрганишимиз мумкин. Сизлар билан мусобақа бошлагандан бери бизлар ўз ишимизга янада масъулиятлироқ қарайдиган бўлиб қолдик. Бу эса самарали натижа бераётир. Шаҳримиз бўйича 6 ойлик план хўжаликнинг ҳамма соҳасида ортиғи билан бажарилди. Йил бошида планни бажармай келаётган корхоналар сони 30 га яқин бўлган бўлса, эндиликда 11 та қолди, йил охиригача буларни ҳам илғорлар сафига етказиб оламиз. Биз Октябрь байрами кунигача 11 ойлик планни бажариш учун бошланган курашни кун сайин қизитмоқдамиз.

Ўртоқ Козлов ўз нутқининг кўп қисмини бинокорлик соҳасидаги тажрибаларни алмашишга бағишлади. Биз, — деди у, уй-жой қурилишида кескин бурилиш ясаш учун бир қанча жиддий тадбирларни амалга оширдик. 6 ойнинг ўзида 76 минг квадрат метр уй қуришга муваффақ бўлдик.

Тошкентда бўлган пайтимизда бизлар бу ерда қурилиш ишларинч кенг ҳажмда жадал суръатлар билан олиб бориш учун моддий-техника ресурслари биздагига қараганда кўп эканлигини кўрдик. Дўстона танқид сифатида шуни айтишимиз керакки, сизлар мавжуд восита ва ресурслардан етарлича фойдаланмаётирсизлар. Сизларда қурилиш муддатларини қисқартириш учун ҳамма имкониятлар бор.

Ўртоқ Козлов сўзининг охирида мусобақадош икки шаҳар мутахассисларининг тажрибаларни қўлланишда ҳамкорликни кучайтиришга эътиборни жалб қилди.

Сўзга чиққан Тошкентдаги «Подъёмник» заводининг мастери **Елесеев** ўз коллективининг ишлаб чиқаришда эришаётган муваффақиятлари тўғрисида сўзлаб берди.

Марказий район партия комитетининг секретари ўртоқ **Шкуратов** районда олмаоталиклардан ўрганиб, горькийликлар методи асосида уй-жой қуриш тобора яхшиланаётганлигини айтди.

— Район меҳнаткашлари ва ташкилотларининг кучи билан, — деди у, — бу йил 7 минг квадрат метр уй қуришга қарор қилинган эди. Олмаоталик дўстларимизнинг уй-жой қуриш соҳасидаги илғор тажрибаларини ўрганиб келгач, 7 минг эмас, 15 минг 300 квадрат метр уйни қуриб битказишимиз ва яна 15 минг квадрат метр майдонда уй қурилишини бошлаб юборишимиз мумкин эканлигини аниқладик ва шунга қарор қилдик.

Ўртоқ Шкуратов икки мусобақадош шаҳарнинг районлари ўртасида мусобақа бошлашни ҳамда шаҳар корхоналарининг ишлаб чиқаришда эришган натижалари ёзиб бориладиган умумшаҳар кўрсаткич тахтасига олмаоталикларнинг эришган натижалари ҳам ёзиб борилишини таклиф қилди.

Тошкентдаги Октябрь революцияси номли паровоз-вагон ремонт заводи партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Яцкевич** сўзга чиқиб, корхонада қабул қилинган социалистик мажбуриятнинг деярлик ҳамма моддалари муваффақиятли бажарилаётганлигини айтди. У, корхонада эришилган муваффақиятлар ва йўл қўйилаётган камчиликлар тўғрисида қисқача тўхталиб, «Главвторчермет» (бошлиғи Я. С. Моторин) томонидан металл ломларни тақсимлашда йўл қўйилаётган жиддий камчиликларни танқид қилди.

Фрунзе районидаги 153-қурилиш трестининг бошқарувчиси ўртоқ **Азизов** сўзга чиқиб, трест коллективи Бутуниттифоқ бинокорлар кунигача 3 минг квадрат метр уйжойни фойдаланишга топшириш, йиллик планни 7 ноябргача бажариш учун курашаётганлигини айтди. Шунингдек, Тошкент тўқимачилик комбинатининг директори ўртоқ **Абдуллаев,** корхонанинг хўжалик фаолияти ҳақида сўзлади. Олмаота шаҳар Фрунзе район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Аҳмедова** ўртоқ Шкуратовнинг таклифини қувватлаб, бизнинг районимиз меҳнаткашлари Тошкент шаҳар Фрунзе райони саноатчи ва бинокорларини мусобақага чақирадилар, деди. Тошкент шаҳар Фрунзе район партия комитетининг секретари ўртоқ **Степовая** районимиз меҳнаткашлари бу чақириқни мамнуният билан қабул қиладилар, деди.

Актив қатнашчилари муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилдилар.

ФРАНЦИЯ КОМПАРТИЯСИНИНГ БИНОСИГА ҲУЖУМ ҚИЛИНДИ

ПАРИЖ, 22 июль. (ТАСС). «Юманите» газетасининг хабар беришича, Ним шаҳрида (Гар департаменти) 21 июлга ўтар кечаси фашист унсурлар Франция Компартиясига қарашли бинога граната ташлаганлар. Бинога анча шикаст етказилган.

ФЕСТИВАЛГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШДА ҚАТНАШГАНЛИК УЧУН ҚУВҒИН ҚИЛИНМОҚДА

БОНН, 22 июль. (ТАСС). Ғарбий Германия матбуотининг хабар беришича, Бавариянинг дин ишлари министрлиги Мюнхен университетининг профессорлари Ауфхойзер ва Галингерлар шунингдек Вюрцбург университетининг профессори Шнейдерни ёшлар ва студентларнинг Москвада бўладиган VI жаҳон фестивалига тайёргарлик кўрувчи халқаро комитетнинг аъзолари бўлганликлари муносабати билан, уларнинг ишларини тергов қила бошлади. Бу комитетнинг Ғарбий Германиядаги аъзолари «коммунистик» фаолиятда айбланмоқдалар.

АҚШ ТАИЛАНДДА МАХФИЙ АЭРОДРОМ ҚУРМОҚДА

ПЕКИН, 21 июль. (ТАСС). Синьхуа агентлиги «Сансери» газетасининг хабарига асосланиб билдиради: АҚШ Макхайентда (Шарқи-Шимолий Таиланд) тош йўлни кенгайтириш ниқоби остида махфий аэродромнинг самолётлар қўнадиган йўлини қурмоқда.

13 ОЙДА 5 БОЛА ТУҚҚАН ХОТИН

ПАРИЖ, 22 июль. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги хабар беради: Марей қишлоғида (Шаранта департаменти) яшовчи Бутен фамилиялик ёш жувон 13 ой ичида беш бола туғди. Бу хотин 1956 йил июнь ойида икки эгизак — бир қиз билан бир ўғил туққан эди. бу йил 20 июлда эса бир йўла уч ўғил туғди. Болалар ва унинг онаси ҳозир соғ-саломат.

Редактор ўринбосари **М. ҚОРИЕВ.**

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 24/VII да **Ганг дарёсининг қизи,** 25/VII да **Юрак сирлари.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 24/VII да **Севилья сартароши,** 25/VII да **Кармен.**

КИНОТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ номли (қишки) — кундуз ва кечқурун **Шоир,** кеч соат 10 да **Солдат Иван Бровкин.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун янги музикали кинокомедия **Қизни учратдим.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Степан Кольчугин.**

«САЛЮТ» «УДАРНИК» — **Степан Кольчугин.**

«ХИВА» — **Қизни учратдим.**

МАТЛУБОТ КООПЕРАЦИЯСИНИНГ ТАЙЁРЛАШ КОНТОРАЛАРИ ВА ПУНКТЛАРИ

аҳолига сотиш учун колхозлардан ва колхозчилардан ўз складларида

КАРТОШКА, ҲАР ХИЛ ҲЎЛ МЕВА, САБЗАВОТ ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини

КОМИССИЯГА қабул қилади

«Ўзбекбирлашув» Тайёрлаш бошқармаси.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими — 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 03878. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1852.